

Statutární město Ostrava

Strategie prevence kriminality

**statutárního města Ostravy
na období 2017–2021**

OSTRAVA!!!

Na přípravě strategie se podíleli zaměstnanci úseku prevence kriminality a další zaměstnanci odboru sociálních věcí a zdravotnictví SMO, společnost Sociofaktor, s. r. o., a také odborná veřejnost realizující aktivity v oblasti prevence kriminality – především členové pracovní skupiny Prevence kriminality na místní úrovni rady města. Zastupitelstvo města Ostravy schválilo Strategii dne 1.3.2017 usnesením č. 1536/ZM1418/24 na doporučení rady města.

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Způsob zpracování strategie.....	5
3. Prevence kriminality v ČR.....	6
4. Systém prevence kriminality v Ostravě.....	10
5. Financování prevence kriminality.....	15
6. Bezpečnostní analýza.....	16
7. Analýza sociálních rizik v Ostravě.....	24
8. Popis priorit, opatření a aktivit.....	28
9. Monitoring a vyhodnocování strategie.....	62
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	64
SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY, LEGISLATIVA A LITERATURA.....	65

1. Úvod

Prevence kriminality zahrnuje veškerá opatření ke snižování rizika výskytu trestných činů, jakož i jejich škodlivých důsledků pro jednotlivce a společnost, včetně strachu z kriminality. Snaží se působit na různorodé příčiny kriminality – aktuální pohled na prevenci kriminality zahrnuje ve svém pojetí i působení na jednání, která nejsou přímo trestná (např. závislosti, gamblerství, záškoláctví, vandalismus, extremismus, interetnické konflikty a další). Všechna tato jednání jsou společensky škodlivá a nežádoucím způsobem ovlivňují kvalitu života jedince či celé společnosti. Kriminálně rizikové, kriminální a protiprávní jevy jsou zpravidla kumulovány do větších měst a městských aglomerací. Z uvedených důvodů je potřeba prevenci kriminality především ve velkých městech nepodceňovat a komplexně a systematicky ji řešit.

Česká republika věnuje prevenci kriminality dlouhodobě náležitou pozornost a strategické dokumenty, definující priority státní politiky v oblasti prevence kriminality, vytváří již od roku 1996. Hlavním gestorem plnění stanovených priorit je Ministerstvo vnitra, strategické materiály jsou ovšem schvalovány přímo vládou České republiky. Aktuálním platným strategickým dokumentem na národní úrovni je Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020. Na krajské úrovni byla zpracována Koncepce prevence kriminality Moravskoslezského kraje na období 2017–2021. Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy (dále jen Strategie) je zpracována na období 2017 až 2021. Vychází z obou uvedených strategických dokumentů a navazuje na předchozí strategické dokumenty v oblasti prevence kriminality v Ostravě. Dále vychází ze zpracovaných analýz, ze zkušeností města s realizací preventivních aktivit, z hodnocení naplňování předchozích strategických dokumentů a také z dalších souvisejících platných strategických dokumentů na úrovni města.

Strategie představuje zásadní materiál určující okruhy a postupy preventivních opatření. Vytváří obsahový a organizační rámec pro prevenci kriminality na dané období. Určuje priority, ke kterým bude město směřovat a rovněž opatření a aktivity, které budou přispívat k řešení identifikovaných problémů – navrhuje způsob jejich řešení, včetně zabezpečení všech potřebných zdrojů (organizačních, personálních, finančních). Využívá a kombinuje aktivity z oblasti situační i sociální prevence a informování občanů a klade důraz na posilování systému prevence kriminality ve městě.

Materiál je rozčleněn do devíti kapitol. První kapitola stručně popisuje způsob zpracování Strategie. Dále je popsán systém prevence kriminality v ČR. Třetí kapitola „Systém prevence kriminality v Ostravě“ se věnuje institucionální analýze, popisu realizace a financování aktivit v oblasti prevence kriminality v Ostravě a stručnému vyhodnocení plnění předchozího strategického dokumentu. Následuje kapitola, která obecně popisuje způsob financování prevence kriminality na národní úrovni i v Ostravě. V dalších dvou kapitolách jsou uvedeny hlavní výstupy z Bezpečnostní analýzy a Analýzy sociálních rizik. Nejpodstatnější je kapitola devátá, která stanovuje klíčové oblasti zájmu. V souladu se státní strategií se jedná o „rozvoj systému prevence v Ostravě“, „oblast obětí“, „oblast pachatelé“, „oblast sociálně vyloučené lokality“. K těmto oblastem byly doplněny „oblast děti a mládež“ a „průřezová a další specifická opatření“ s cílem doplnit strategii také o další specifické jevy a obsáhnout tak tuto oblast v celé její šíři a komplexnosti. Dále jsou zde popsána všechna opatření aktivity. Poslední kapitola popisuje způsob monitoringu vyhodnocování strategie.

2. Způsob zpracování strategie

Na přípravě strategie se podíleli zaměstnanci úseku prevence kriminality a další zaměstnanci odboru sociálních věcí a zdravotnictví SMO, společnost Sociofaktor, s. r. o., a také odborná veřejnost realizující aktivity v oblasti prevence kriminality – především členové pracovní skupiny Prevence kriminality na místní úrovni rady města.

Příprava Strategie měla dvě hlavní etapy – analytickou a návrhovou. V první fázi byly zpracovány analýzy a na základě výstupů z analýz byly v druhé fázi formulovány návrhy priorit, opatření a aktivit včetně způsobu jejich zabezpečení.

V rámci analytické fáze byla pracovní skupinou Prevence kriminality na místní úrovni rady města zpracována Bezpečnostní analýza. Dále byla v průběhu roku 2016 zadána a zpracována Analýza sociálních rizik v oblasti prevence kriminality v Ostravě (k dispozici na webových stránkách www.ostrava.cz), kterou zpracovala společnost Sociofaktor, s. r. o. Pro obě tyto analýzy vytvořila základní rámec a východisko státní Strategie prevence kriminality.

Bezpečnostní analýza zahrnuje analýzu kriminality, sociálně-demografickou analýzu a institucionální analýzu. Analýza sociálních rizik stanovila klíčové oblasti (zjednodušené oběti, pachatelé, sociálně vyloučené lokality a primární prevence u dětí a mládeže), které byly nahlíženy ze tří úrovní/hledisek (hledisko individuální – příslušníci cílové skupiny, hledisko institucionální – odborníci a hledisko koncepční/pracovní skupiny). Každá klíčová oblast byla dále nahlížena z různých perspektiv možnosti rozvoje systému prevence kriminality (možnosti spolupráce, odborného vzdělávání, reakcí na nové hrozby apod.). Ke zpracování analýzy byly využity kvalitativní metody výzkumu, především realizace fokusních skupin s účastníky pracovních skupin a polostrukturované rozhovory se zástupci jednotlivých oblastí a úrovní. Analýza sociálních rizik byla zpracována s využitím analýzy potřeb, jejímž cílem je identifikovat případný nesoulad mezi aktuálním stavem a cílovými potřebami.

Na základě výstupů z obou analýz, vyhodnocení Plánu a zkušeností města s realizací preventivních aktivit byly formulovány návrhy priorit, opatření a aktivit včetně způsobu jejich zabezpečení. Původně stanovené priority/klíčové oblasti byly s ohledem na výstupy upraveny.

Odborná i laická veřejnost se v průběhu připomínkovacího řízení mohla k navrhované Strategii vyjádřit. Řízení se uskutečnilo prostřednictvím elektronické pošty a na webových stránkách SMO. Připomínky bylo možné odevzdat osobně, zaslat poštou nebo emailem na předepsaném formuláři.

Návrh Strategie byl projednán Pracovní skupinou prevence kriminality na místní úrovni rady města. Zastupitelstvo města Ostravy schválilo Strategii dne 1.3.2017 usnesením č. 1536/ZM1418/24 na doporučení rady města.

3. Prevence kriminality v ČR

Prevence kriminality je definována jako ofenzivní strategie boje s trestnou činností. Představuje soubor nejrůznějších aktivit zaměřených na odstranění, blokaci či oslabování příčin kriminality a kriminogenních faktorů. Spočívá ve snaze kriminalitě předcházet, snížit pravděpodobnost vzniku a výskytu trestných činů a redukovat sociálně patologické jevy, které představují podhoubí kriminality.¹

Preventivní aktivity se uskutečňují na celostátní, regionální i místní úrovni, v rámci primární, sekundární a terciární² prevence.

Prevence kriminality zahrnuje³:

- **sociální opatření, která se zabývají sociálními a ekonomickými problémy**, zaměřují se na ohrožené jedince a jejich rodiny, na skupiny obyvatel a městské části s cílem změnit nepříznivé socioekonomické prostředí
- **situační opatření** – jejich cílem je omezování příležitostí k páčání trestné činnosti, zvyšování možnosti dopadení pachatele, snižování zisků z trestné činnosti zejména technickými opatřeními
- **informování občanů a jejich aktivizace** – zprostředkování informací o bezpečnostní situaci, o účinných formách obrany před trestnou činností a zapojení občanů do aktivního způsobu zvyšování vlastní bezpečnosti i bezpečí svého okolí
- **budování realizačních kapacit** – posilování systému prevence kriminality včetně podmínek pro realizaci národních, regionálních a lokálních preventivních strategií a zajištění jejich finanční podpory.

Hlavní cílové skupiny, na které se preventivní působení zaměřuje, lze charakterizovat jako skupiny ohrožené sociálně patologickými jevy, případně s kriminální zkušeností. Sem patří zejména děti a mládež, skuteční či potenciální pachatelé a oběti trestných činů.

Systém prevence kriminality v ČR⁴

Základem úspěšné strategie je efektivní systém prevence kriminality na úrovni vlády ČR, respektive resortů, a jeho koordinace Republikovým výborem (včetně metodické podpory), za účasti krajů a obcí.

Systém prevence kriminality v České republice v letech 2016 až 2020 stejně jako v předchozím období 2012–2015 má 3 úrovně:

1. republiková a resortní
2. krajská
3. lokální

¹ Podle: Havrdová, E. (ed.): Tvorba realizace projektů prevence kriminality mládeže. Centrum pro veřejnou politiku 2007.

² **Primární prevence** se zaměřuje na kořeny delikvence, na hlubší příčiny kriminálního jednání. Zahrnuje celou populaci, dospělé i děti. **Sekundární prevence** se zaměřuje na konkrétní rizikové jedince a skupiny obyvatelstva, úžeji vymezené podle věku, druhu ohrožení, teritoria apod. Usiluje o odvrácení od kriminálního jednání a aktivní podporu společensky akceptovaného chování. **Terciární prevence** představuje resocializační a reintegrační opatření směřující k těm, kteří trestný čin již spáchali, na lokality, které již byly kriminalitou zasaženy a na osoby, které se již staly oběťmi trestných činů. Zdroj: Strategie prevence kriminality na léta 2008–2011

³ Zdroj: Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2008–2011

⁴ Zdroj: Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2012–2015 a Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016–2020

Republiková a resortní úroveň zajišťuje zejména strategický rámec, legislativu, finanční prostředky. Kraje zajišťují analýzu území a vytipování problémů, tvorbu koncepce prevence kriminality na krajské úrovni, financování projektů, a realizaci vlastních preventivních aktivit. Místní samospráva vytváří a upravuje programy s ohledem na místní podmínky, neboť ke kriminalitě dochází na úrovni obcí a čtvrtí a mnohé příčiny lze řešit pouze lokálně. Tato úroveň zajišťuje zejména: lokální analýzu bezpečnostních problémů a tvorbu plánu prevence kriminality v obci, zajištění činnosti obecní policie jako součásti efektivního systému, realizaci a financování vlastních preventivních opatření, podporu místních organizací, spolků, služeb apod. zapojených do systému prevence v obci. Do této úrovně řadí Strategie prevence kriminality na období 2016–2020 také základní útvary Policie ČR. Ty spolupracují s obcemi, plní úkoly Policie ČR a zajišťují efektivní prevenci kriminality.

Subjekty zapojené do systému prevence kriminality

Koordinační úlohu na celorepublikové úrovni plní v systému prevence kriminality **Republikový výbor pro prevenci kriminality.**

Ministerstva a jim podřízené státní organizace

Ministerstva i jim podřízené státní instituce, zejména ty, které jsou zastoupeny v RVPPK, promítají preventivní politiku do svých působností a prevenci kriminality vhodně implementují do svých vlastních strategií, koncepcí a dotačních programů (např. Ministerstvo spravedlnosti – práce s oběťmi a pachateli, rozvoj probačních a resocializačních programů pro mladistvé delikventy, Ministerstvo práce a sociálních věcí – podpora sociálních služeb, podpora rodiny, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – realizace aktivit v oblasti primární prevence rizikového chování). Za fungování a rozvoj systému prevence kriminality na republikové, krajské a lokální úrovni zodpovídá resort vnitra (Ministerstvo vnitra) a má také v systému prevence kriminality zvláštní postavení.

Policie ČR

Úkolem Policie ČR je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony. V oblasti prevence kriminality se Policie ČR zaměřuje významně na primární prevenci, a dále rovněž na prevenci sociální, situační, sekundární prevenci, prevenci viktimmnosti a systém pomoci obětem trestné činnosti.

Kraje

Kraje koordinují aktivity v oblasti prevence kriminality na svém území, účastní se dotačního řízení Ministerstva vnitra pro oblast prevence kriminality či v této oblasti realizují i vlastní dotační aktivity. Důležitá role krajů je zejména při plnění role prostředníka a koordinátora mezi ministerstvy, zejména MV a obcemi na svém území.

Obce

Obce tvoří základní úroveň, na které jsou opatření prevence kriminality v praxi naplňována. Především na úrovni obcí jsou realizovány projekty, aktivity a opatření prevence kriminality.

Obce mohou zřizovat obecní policii. Ta zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku, přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, dohlíží na dodržování pravidel občanského soužití a zejména se podílí na prevenci kriminality v obci.

Čím dál více se ukazuje, že obecní úroveň je tou klíčovou úrovní, na které je třeba řešit konkrétní problémy a za tím účelem realizovat potřebnou spolupráci samosprávných orgánů obce včetně obecních policií, veřejných subjektů a také dalších subjektů v systému prevence kriminality.

Působení dalších subjektů v systému prevence kriminality

Vedle veřejných subjektů uvedených výše mají svou nezastupitelnou roli v prevenci kriminality i soukromé osoby, a to jak v roli těch, kteří v systému napomáhají ostatním, tak v roli ochránců vlastní bezpečnosti. Mezi takové soukromé osoby patří především nestátní neziskové organizace, dobrovolníci, akademická sféra, podnikatelské subjekty, fyzické osoby.

Základní rámec pro zabezpečení funkčního systému prevence kriminality a východisko pro realizaci preventivní politiky – Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020

Vláda České republiky přijímá od roku 1996 střednědobé strategické materiály pro oblast prevence kriminality, které zaručují kontinuitu realizace preventivní politiky státu, její zkvalitňování a usměrňování podle vývoje trestné činnosti a potřeb praxe.

Aktuálním strategickým materiálem je Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020 (dále jen „Státní strategie“), která byla schválena usnesením vlády ČR č. 66 ze dne 25. 1. 2016. Vláda v ní definuje základní priority a principy preventivní politiky státu na dané období. Strategie navazuje na poznatky plynoucí z průběžného hodnocení předchozí strategie a určuje cíle nové vládní politiky v oblasti prevence kriminality.

Aktuální Státní strategie definuje pro Českou republiku na období své platnosti tyto **hlavní strategické cíle**:

1. Rozvíjet vybudovaný **systém prevence kriminality**, posilovat spolupráci, kompetence a kapacity relevantních partnerů, rozšiřovat prostor pro působení dobrovolníků při zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku a opírat se rovněž o mezinárodní spolupráci a vědecké poznatky.
2. Poskytovat **pomoc a poradenství obětem trestné činnosti se zvláštním zaměřením na skupiny zvlášť zranitelných obětí** a snažit se pomoc a poradenství nadále rozšiřovat a zkvalitňovat.
3. Při **práci s pachateli** se zaměřovat na narůstající problém kriminální recidivy, na účinnější resocializaci pachatelů a **prevenci kriminality dětí a mládeže**.
4. Uplatňovat **komplexní přístup k řešení zvýšené kriminality v lokalitách**, kde i její příčiny jsou hluboké a vícedrožové (typicky sociálně vyloučené lokality).
5. Reagovat na **nové hrozby a trendy v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku** a aplikovat nové efektivní přístupy k jejich předcházení.

Cíle a priority stanovené ve Státní strategii se vztahují zejména k těmto **cílovým skupinám**:

- a) Veřejnost obecně
- b) Děti a mladí dospělí
- c) Rodiny (s rizikem výskytu kriminálního chování u jejich členů)
- d) Pachatelé trestných činů obecně
- e) Recidivisté
- f) Oběti trestných činů (i oběti potencionální)
- g) Oběti domácího násilí
- h) Oběti – senioři
- i) Oběti informační kriminality
- j) Komunity a sociálně vyloučené lokality
- k) Veřejná správa

Metody a nástroje Státní strategie

Státní strategie se zaměřuje kromě podpory koordinační a podpůrné role krajů a praktického výkonu prevence kriminality na úrovni obcí a měst, také na analytickou činnost sdílení dat, odborné vzdělávání realizátorů v oblasti prevence kriminality a sociálně patologických jevů, realizaci osvětových a informačních aktivit a případné posílení systému prevence kriminality legislativní cestou. Strategie využívá nástroje sociální prevence, situační prevence, realizace specifických projektů, dotační podpory aktivit, programů a projektů prevence kriminality především v rámci Programu prevence kriminality MV ČR, realizace výzkumů a na podporu mezinárodní spolupráce.

Program prevence kriminality

Dotační podpora krajům a obcím v rámci Strategie je realizována prostřednictvím Programu prevence kriminality vyhlášeným každoročně Ministerstvem vnitra⁵. Program umožňuje realizovat preventivní projekty zaměřené na řešení místních problémů, poskytuje možnost metodické a konzultační pomoci a čerpání státních finančních prostředků z kapitoly Ministerstva vnitra v daném roce. Příjemcem finančních prostředků může být pouze kraj nebo obec.

---

⁵ Ministerstvo vnitra stanovilo podmínky nutné pro organizaci, přípravu a realizaci programů prevence kriminality měst. Statutární město Ostrava je splnilo ustavením pracovní skupiny prevence kriminality (usnesení RM č. 61/16 ze dne 27. 3. 2007), zřízením funkčního místa manažera programu prevence kriminality a každoročním finančním zabezpečením programu v minimální požadované výši na projekty. Realizace programu je podmíněna zpracováním strategického materiálu města.

4. Systém prevence kriminality v Ostravě

Statutární město Ostrava zpracovává již od roku 1996 strategické dokumenty, na jejichž základě byl vytvořen systém aktivit prevence kriminality opírající se o analytickou a vyhodnocovací činnost policie a spolupráci se státními i nestátními organizacemi působícími na území města. Posledním schváleným strategickým dokumentem je Plán prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2015–2016.

Od roku 2015 je oblast prevence kriminality v gesci **odboru sociálních věcí a zdravotnictví Magistrátu města Ostravy**. Odbor koordinuje aktivity v oblasti prevence, zajišťuje proces výběrového řízení na poskytování dotací z rozpočtu města a spolupráci nestátních neziskových organizací a jiných subjektů na území města, zpracovává strategii prevence kriminality, poskytuje informace o realizovaných aktivitách veřejnosti a dalším zainteresovaným subjektům. Na odboru je zřízena pozice manažera programu prevence kriminality, který metodicky řídí a koordinuje aktivity zainteresovaných složek a vyhodnocuje situaci v oblasti prevence kriminality na území města. Jedná se především o průběžná hodnocení a aktualizaci přijatých opatření na základě identifikovaných potřeb.

Odvětvový odbor spolupracuje s komisemi rady města, s krajským úřadem, s Úřadem práce ČR a jinými státními organizacemi, s dalšími odbory Magistrátu města Ostravy, městskými obvody a jimi řízenými institucemi, nestátními neziskovými organizacemi a stejně tak s občany města Ostravy.

Komise sociální, zdravotní a pro rovné příležitosti zpracovává stanoviska k materiálům předkládaným radě města a sama předkládá náměty k projednání v radě města v oblasti prevence kriminality. Projednává a doporučuje radě města návrhy na vyhlášení dotačních programů na podporu sociálních služeb a souvisejících aktivit. Projednává žádosti o poskytnutí dotací a předkládá své návrhy prostřednictvím rady města zastupitelstvu města.

Problematicke prevence kriminality se taktéž věnuje pracovní skupina rady města **Prevence kriminality na místní úrovni**. Hlavním úkolem pracovní skupiny je příprava a realizace městských programů prevence kriminality. Průběžně sleduje a vyhodnocuje problematiku v oblasti prevence kriminality, plní další, především koncepční úkoly v oblasti prevence kriminality.

Mezi další platformy, které se zabývají prevencí kriminality, patří **Pracovní skupina protidrogové prevence a prevence kriminality** komunitního plánování v Ostravě, včetně podskupiny **Primární prevence a Pracovní skupina Prevence kriminality v rámci Plánu sociálního začleňování, Ostrava**. V obou pracovních skupinách jsou zastoupeny subjekty aktivně zapojené do systému prevence kriminality na území města Ostravy.

Spolupráce s **krajským manažerem prevence kriminality** je přínosná zejména pro přenos informací z centrálních institucí, k posuzování a hodnocení přínosu jednotlivých programů a aktivit v souvislosti s požadavky na poskytování finančních dotací z veřejných rozpočtů.

Městská policie Ostrava realizuje preventivní a prezentační akce určené zejména dětem a mládeži, seniorům. Disponuje řadou technických prostředků, které využívá v rámci prevence – jedná se především o městský monitorovací kamerový dohlížecí systém. V rámci

Městské policie Ostrava působí šest asistentů prevence kriminality, jejichž hlavním úkolem je v součinnosti se strážníky preventivně působit zejména v tzv. vyloučených lokalitách.

Statutární město Ostrava prostřednictvím odboru sociálních věcí a zdravotnictví MMO spolupracuje s jednotlivými **městskými obvody** v oblasti prevence kriminality. Jsou to jednak tzv. rizikové obvody, vytipované ve spolupráci s Městskou policií Ostrava a Policií ČR, a dále obvody, které prostřednictvím svých základních škol provozují hřiště otevřená pro veřejnost.

Další klíčové subjekty systému prevence kriminality v Ostravě

Orgány státní správy: Policie ČR, Probační a mediační služba ČR, Vězeňská služba ČR realizují preventivní, restorativní (a v případě PČR také represivní) programy a aktivity při práci s ohroženými či rizikovými cílovými skupinami v oblasti prevence kriminality.

Policie ČR realizuje kromě represivních opatření také programy primární prevence pro rozličné cílové skupiny.

Probační a mediační služba ČR usiluje o společensky prospěšné řešení konfliktů spojených s trestnou činností, zajišťuje výkon alternativních trestů a výchovných opatření pro mladistvé a nezletilé pachatele trestné činnosti. PMS ČR se svou činností zaměřuje nejen na pachatele trestných činů (nebo činů jinak trestných u nezletilých), ale i na jejich oběti/poškozené.

Nestátní neziskové organizace poskytují především služby sociálního poradenství, sociální prevence a další aktivity s těmito službami související. V oblasti poradenství zauímají významné místo poradny a intervenční centra. Zajišťují pomoc obětem domácího násilí a trestných činů (Bílý kruh bezpečí, Slezská diakonie, Centrum sociálních služeb), sociálně právní poradny poskytují pomoc při řešení dopadů nepříznivé sociální situace jednotlivců a rodin a obětem lichvy (Vzájemné soužití, o. p. s., Společně – Jekhetane, o. p. s., Centrom, o. s., Diecézní charita ostravsko-opavská, Slezská diakonie), a poradny pro osoby zneužívající návykové látky a jejich rodinné příslušníky (Renarkon, o. p. s., Modrý kříž, z. s., Arca CZ, z. s.).

Subjekty poskytující služby v oblasti sociální prevence se nejčastěji věnují rizikovým skupinám dětí a mládeže, občanům ohroženým sociálním vyloučením a sociálně vyloučeným osobám. Mezi největší poskytovatele těchto služeb patří Charita Ostrava, Armáda spásy, Diakonie ČCE, Slezská diakonie, Centrom o. s., Bílý Nosorožec, o. p. s., Vzájemné soužití, o. p. s., a další.

Školy a školská zařízení odpovídají za realizaci Minimálních preventivních programů ve spolupráci s dalšími organizacemi (Policie ČR, Městská policie Ostrava, nestátní neziskové organizace). Dále odpovídají za profesní přípravu pedagogických pracovníků pro účinné preventivní působení při výuce, vzdělávání a výchově dětí.

Vysoké školy a odborné společnosti se podílejí zejména na plánování aktivit prevence kriminality, na jejich vyhodnocování a na zvyšování kvality a efektivity služeb zejména formou realizace výzkumů a analýz.

Realizace a financování aktivit v oblasti prevence kriminality v Ostravě

Program prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR

Od roku 1996 se statutární město Ostrava zapojuje do programu prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR, v jehož rámci je možné žádat finanční prostředky na realizaci projektů v oblasti prevence kriminality. Díky tomuto programu se podařilo zkvalitnit a rozšířit síť institucí poskytujících preventivně sociální služby, zlepšila se koordinace na místní úrovni a spolupráce mezi těmito subjekty. Byla posílena partnerská role Policie ČR, zejména při identifikaci problémů a v jejím aktivním zapojení do preventivních aktivit města.

Projekty SMO v rámci Programu prevence kriminality MV ČR v letech 2012 – 2016

Rok	Počet projektů	Dotace MV ČR v Kč	Podíl města v Kč	Celkem Kč
2012	6	1 103 000	194 000	1 297 000
2013	6	697 000	128 000	825 000
2014	4	1 494 000	308 000	1 802 000
2015	6	1 455 000	233 000	1 688 000
2016	6	1 338 000	244 000	1 582 000

Dotací systém SMO v oblasti prevence kriminality (včetně transferů městským obvodům)

Od roku 2002 podporuje statutární město Ostrava ze svého rozpočtu aktivity přispívající k řešení priorit města v oblasti prevence kriminality realizované nestátními neziskovými i jinými subjekty. Aktivity v rámci této podpory spadají především do oblasti sociální prevence. Priority a témata vyhlášená v rámci výběrového řízení pro poskytnutí účelových dotací vyplývají z aktuální bezpečnostní situace ve městě a strategických materiálů města Ostravy včetně komunitního plánu.

Účelové dotace poskytnuté z rozpočtu SMO na prevenci kriminality v letech 2012–2016

	Počet projektů	Celkem Kč
2012	40	7 477 000
2013	78	8 411 000
2014	84	9 521 000
2015	81	8 690 000
2016	36	4 988 000

Od roku 2008 je část finančních prostředků z rozpočtu města určených pro účelové dotace v oblasti prevence kriminality poskytována formou transferů městským obvodům na realizaci jejich vlastních projektů zpracovaných pro oblast prevence kriminality ve spolupráci s Policií ČR, Městskou policií Ostrava, Probační a mediační službou ČR a neziskovými organizacemi. V roce 2016 došlo k výraznému navýšení transferů pro městské obvody, důvodem bylo především převedení kompetencí ze škol, jež provozují hřiště otevřená pro veřejnost, přímo na jejich zřizovatele, tj. městské obvody.

**Transfery městským obvodům poskytnuté z rozpočtu SMO
na prevenci kriminality v letech 2012–2016**

	Počet projektů	Celkem Kč
2012	9	1 081 000
2013	10	791 000
2014	9	644 000
2015	15	1 587 000
2016	36	4 213 000

Vlastní projekty v oblasti prevence kriminality

Město Ostrava dále realizuje a financuje vlastní projekty v oblasti prevence kriminality. Jedná se především o projekt Bezpečnější Ostrava, jež usiluje o posílení pocitu bezpečí občanů, zvýšení informovanosti občanů o možnostech ochrany před trestnou činností, aktivizaci občanů při zajišťování vlastní bezpečnosti a ochrany majetku atd. V rámci projektu jsou realizovány informační kampaně, akce pro veřejnost, aktivizační akce, zařízení pro veřejnost a další aktivity. Dále se jedná o aktivity vedoucí k eliminaci zvýšeného napětí ve vyloučených lokalitách v případě hrozby extremistické akce, financování tvorby analytických dokumentů, které slouží jako podklad k tvorbě strategických dokumentů apod., financování vzdělávacích aktivit a aktivit k zabezpečení Plánu sociálního začleňování, Ostrava.

**Vlastní projekty v oblasti prevence kriminality
v letech 2012–2016**

	Počet projektů	Celkem Kč
2012	3	1 114 000
2013	2	339 000
2014	2	87 000
2015	3	314 000
2016	4	502 000

Vyhodnocení plnění cílů Plánu prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2015–2016

Cíle Plánu

- 1) Komplexní přístup při řešení bezpečnostních problémů a rizik s ohledem na potřeby cílových skupin Plánu
- 2) Podpora a realizace efektivních preventivních opatření, která znesnadňují páčání trestné činnosti a zvyšují možnosti dopadení pachatelů
- 3) Zvyšování informovanosti o možnostech účinné obrany a ochrany před trestnou činností
- 4) Posilování systému prevence kriminality ve městě

Naplnování cílů Plánu

Ad 1) Tento cíl byl naplňován zejména především prostřednictvím opatření spadajících do sociální prevence. Konkrétně prostřednictvím podpory a realizace vzdělávacích, zájmových a sportovních preventivních aktivit a dále aktivit krizových a poradenských zařízení a souvisejících činností. Tento cíl se převážně dařilo naplnit. Výjimku tvoří podpora probačních a jiných programů k rozvíjení sociálních dovedností a osobnosti dětí mladších 15-ti let a mladistvých ve spolupráci s PMS. Tato aktivita nebyla podporována a nebyl realizován žádný projekt SMO.

Ad 2) Tento cíl byl naplňován zejména prostřednictvím opatření spadajících do situační prevence. Tento cíl se podařilo naplnit částečně. Byla realizována a podporována cíleně zaměřená situační a technická opatření zamezující páčání zejména majetkových a násilných trestných činů. Nebyla však podporována dopravně-bezpečnostní opatření v rizikových lokalitách identifikovaných v Plánu.

Ad 3) Tento cíl byl naplňován zejména prostřednictvím realizace a podpory aktivit v oblasti informování a aktivizace občanů. Byly podporovány informační a aktivizační projekty pro cílové skupiny identifikované v Plánu a byl realizován projekt Bezpečnější Ostrava. Nezdařilo se podporovat ani realizovat aktivity přispívající ke zmiřování internetického napětí.

Ad 4) Tento cíl byl naplňován prostřednictvím opatření budování realizačních kapacit. Systém prevence kriminality v Ostravě byl rozvíjen prostřednictvím realizace dotačních programů pro externí subjekty, realizace vlastních projektů SMO, zapojení se do Programu prevence kriminality MV, poskytování transferů městským obvodům, podpory projektů MPO, realizace analýz potřeb, tvorby bezpečnostní analýzy města, spoluprací se zainteresovanými subjekty v oblasti prevence kriminality a navázáním nové spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování, vzdělávání pracovníků v oblasti prevence kriminality, podporou prosazování funkčních změn a prostřednictvím hodnocení plnění Plánu. Pro dané období se nepodařilo vytvořit mapy kriminality, modernizovat stávající Systém včasné intervence, navázat spolupráci s vysokými školami a navázat mezinárodní spolupráci. Podporu rizikových městských obvodů včetně předávání příkladů dobré praxe nelze považovat za dostatečnou. Záměr vytvořit metodiku hodnocení efektivity a dopadu preventivních opatření zůstává nenaplněn.

5. Financování prevence kriminality

Financování aktivit naplňujících cíle prevence kriminality na národní i regionální úrovni je převážně vícezdrojové. Finanční prostředky na zajištění programů prevence kriminality plynou z několika resortů. Vedle obecních i krajských finančních zdrojů a finančních prostředků na rozvoj prevence kriminality z kapitoly Ministerstva vnitra je možné získávat další prostředky z grantů státních i nestátních a z fondů EU.

Primární prevenci financuje především Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Programy zaměřené na pomoc obětem a práci s pachateli zajišťuje Ministerstvo spravedlnosti. Sociální služby jsou financovány především z dotačních programů Ministerstva práce a sociálních věcí, veřejných rozpočtů samospráv (kraje, obce) a příjmů od uživatelů. K dalším zdrojům lze zařadit finanční příspěvky z nadací, darů, sbírek atd.

SMO naplňuje cíle prevence kriminality především prostřednictvím zajišťování běžných činností. Nad jejich rámec dále spolufinancuje projekty v rámci Programu ministerstva vnitra a financuje vlastní aktivity v oblasti prevence kriminality (projekty realizované odbory Magistrátu města Ostravy a Městskou policií Ostrava).

Dále podporuje externí subjekty (formou účelových dotací, příspěvků a dalších peněžních transferů na projekty v oblasti prevence kriminality) a poskytuje transfery městským obvodům formou výběrového řízení pro udělení peněžních prostředků.

Podmínky výběrového řízení jsou každoročně aktualizovány a zveřejňovány na webových stránkách města, avšak principy jsou dlouhodobě zachovány.

Podporovány jsou projekty a služby:

- na základě zjištěné potřeby;
- v souladu s prioritami stanovenými ve strategických dokumentech;
- na základě hodnocení žádostí o podporu a dalších kontrol;
- v případě dostatečné alokace finančních prostředků.

Pro zajištění stability a kontinuity sociálních služeb jsou vybraným subjektům, jejichž činnosti jsou nezbytné a s nimiž má město dobré zkušenosti, poskytovány víceleté dotace.

Za účelem podpory organizací při získávání finančních prostředků z fondů EU je zajištěna systémová podpora SMO formou poskytnutí peněžních prostředků z rozpočtu města na přípravu projektové dokumentace a také předfinancování projektu.

6. Bezpečnostní analýza⁶

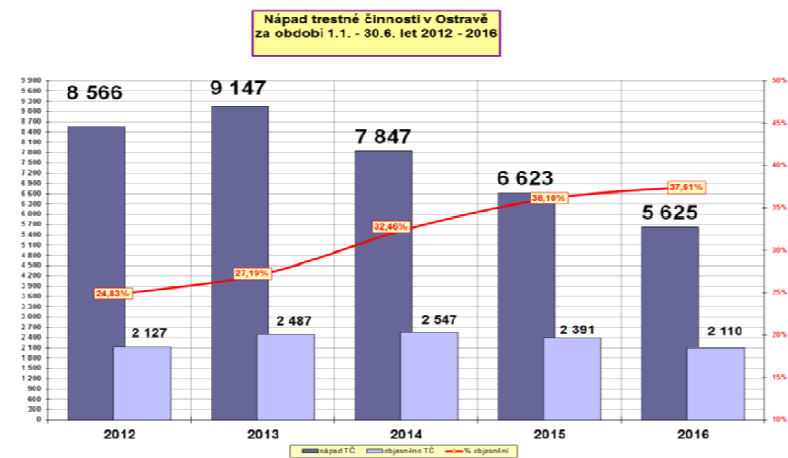
V této části strategie uvádíme základní shrnutí vyplývající ze zpracované Bezpečnostní analýzy. Bezpečnostní analýza byla zpracována podle pokynů, které vydal odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra jako gestor v oblasti prevence kriminality. Zpracování Bezpečnostní analýzy je podmínkou a východiskem pro zpracování strategického dokumentu města.

Analýza kriminality⁷

Městské ředitelství policie Ostrava (dále jen „městské ředitelství“) evidovalo v roce 2015 více trestných činů, než evidují mnohá krajská ředitelství. V rámci MSK bylo okolo 40 % evidováno v organizačních článcích městského ředitelství.⁸

OKRES	POČET REGISTROVANÝCH TRESTNÝCH ČINŮ	INDEX KRIMINALITY (NA 10 TIS. OBYVATEL)
BRUNTÁL	1 858	197,9
FRÝDEK-MÍSTEK	3 812	178,8
KARVINÁ	6 331	249,3
NOVÝ JiČÍN	2 657	175,1
OPAVA	2 957	167,3
OSTRAVA - MĚSTO	12 479	384,3

Na druhé straně sledujeme velice pozitivní trend snižování počtu trestných činů a zvyšování objasňenosti – snižování nápadu trestné činnosti sledovaném období v let 2012–2016.

⁶ Bezpečnostní analýza zahrnuje analýzu kriminality, sociálně-demografickou analýzu a institucionální analýzu. Základní shrnutí vyplývající z analýzy kriminality a sociálně-demografické analýzy jsou uvedeny v této kapitole. Základní shrnutí vyplývající z institucionální analýzy jsou uvedena v kapitole Systém prevence kriminality v Ostravě.

⁷ Zdroj MŘ Policie Ostrava

⁸ Podle tabulek rizikovosti okresů, vydaných Ministerstvem vnitra ČR v posledním sledovaném období (v roce 2013), se okres Ostrava-město umístil na 4. místě (rizikovost je počítána z různých dat – kriminality, nezaměstnanosti a vyplacených soc. dávek).

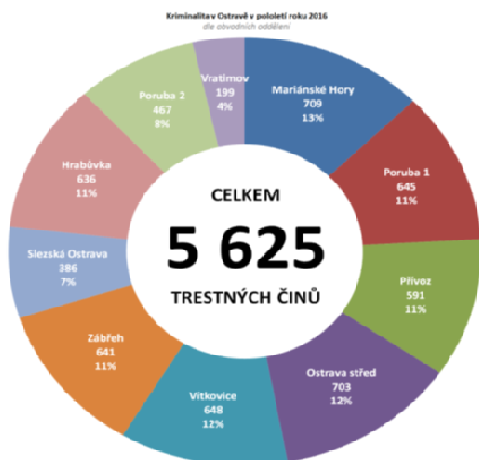
⁹ Zdroj: Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje

Pokles evidujeme jak u násilné trestné činnosti, tak především u majetkové trestné činnosti. Majetková kriminalita tvoří stabilně nejvyšší podíl na celkové kriminalitě. Majetková kriminalita tvoří největší podíl z celkové kriminality na území města Ostravy (v prvním pololetí roku 2016 to bylo přes 62 %) a převážnou většinu obecné kriminality (přes 77 %). U majetkové trestné činnosti je více jak 20% meziroční pokles v období prvního pololetí roku 2016 ve srovnání s rokem 2015. K poklesu došlo téměř u všech sledovaných trestných činů, a to jak u krádeží vloupáním tak i u krádeží prostých. Klesl také počet odcizených motorových vozidel. Nápad kriminality v této oblasti již tradičně ovlivnily především krádeže vloupáním do ostatních objektů a krádeže věcí z automobilů, i když také u těchto trestných činů došlo k významnému poklesu.

Celková kriminalita v Ostravě ¹⁰					
Rok	Celkem	Index	Násilná	Mravnostní	Majetková
2012	16 765	466	960	55	12 585
2013	17 630	491	976	62	12 825
2014	15 132	421	847	81	10 359
2015	12 479	347	826	105	8 277
2016 ¹¹	5 625	187	405	35	3 465

Nejvyšší podíl kriminality z územního hlediska vykazovaly v první polovině roku 2016 stejně jako v předchozím období oblasti Mariánské Hory a Ostrava – střed. Rozložení trestné činnosti mezi jednotlivými oblastmi bylo ovšem v roce 2016 oproti minulému období rovnoměrnější, což je hodnoceno pozitivně.

¹⁰ Celkovou kriminalitou se rozumí veškerá trestnou činnost, zaevidována Policií ČR MŘ Ostrava. Policie ČR dělí celkovou kriminalitu na oblast kriminality obecné, hospodářské a kriminality zbyvajících. Obecná kriminalita je tvořena kriminalitou násilnou, mravnostní, majetkovou a ostatními obecně-kriminálními činy.

¹¹ Za období leden až červen.

Struktura pachatelů trestné činnosti stejně jako struktura jimi páchané trestné činnosti je poměrně ustálená. Téměř ve 4/5 případů se jedná o osoby, které nejsou dlouhodobě zaměstnány, ani nejsou vedeny jako uchazeči o zaměstnání, popř. pouze pobírají dávky v hmotné nouzi. Z operativních zdrojů městského ředitelství je známo, že zhruba 2/3 pachatelů trestné činnosti tvoří osoby závislé na omamných a psychotropních látkách a právě trestnou činností si tyto osoby obstarávají finanční prostředky na nákup drog. Současně dochází k poklesu počtu recidivistů páchajících trestnou činností. U dětí (od 0 do 17 let) je vidět pokles zastoupení této věkové skupiny mezi pachateli trestných činů.

Pachatelé dle různých hledisek

Rok	Věk 0-14 let	15 -17 let	18 a více let	Recidivisté	Celkem
2012	65	220	4378	2961	4663
2013	46	198	5077	3464	5321
2014	77	165	4908	3336	5150
2015	67	172	4330	2881	4569
2016 ¹²	60	93	2352	1651	2505

V roce 2015 bylo evidováno 2.542 obětí trestných činů, což je o 112 obětí méně než v roce 2014. Naprostou většinu (76 %) tvořily dospělé osoby – kategorie mimo děti a seniory. Méně početnou, avšak mnohem zranitelnější skupinou, jsou pak senioři – osoby starší 60 respektive 65 let. Tato skupina bývá často cílem podvodníků. Krajské ředitelství Policie ČR eviduje v kraji ročně stovky případů, jejichž obětí se stali senioři. Nejohroženějšími trestnou činností byli senioři v Ostravě, jde o víc jak polovinu obětí v rámci kraje. Častěji se obětí staly ženy. Mezi roky 2014 a 2015 také vzrostl počet obětí mladších 18 let.

Nicméně i přesto lze konstatovat, že situace s ohledem na výskyt obětí je stabilizovaná a není evidován extrémní nárůst u žádné ze sledovaných skupin obětí. Údaje za rok 2016 bude ovšem možné objektivně srovnávat až v dalších letech, protože se zcela změnila metodika statistické evidence.

Struktura obětí trestných činů podle věku

Rok	Děti (0-18 let)	Ženy	Osoby starší 60- ti let	Osoby starší 65-ti let ¹³	Celkem
2012	243	2128	740		3921
2013	222	1747	597		3496
2014	220	1293	394	294	2654
2015	280	1198	453	332	2542
2016 ¹⁴	552	2122	3131	428	4297

Městské ředitelství konstatuje, že se bezpečnostní situace na teritoriu města Ostravy stále zlepšuje, a to navzdory všem bezpečnostním rizikům, která nemůže ovlivnit.

¹² Za období leden až červen.

¹³ V letech 2012 a 2013 se sledovali jako senioři osoby starší 60-ti let

¹⁴ Období leden až červen (jak již bylo uvedeno výše, od roku 2016 se na rozdíl od předchozích let, oběti sledují a vykazují u veškeré trestné činnosti, nikoliv pouze u vybraných druhů trestných činů)

Data o vybraných druzích přestupků z hlediska Městské policie Ostrava¹⁵

Počet řešených přestupků spáchaných proti veřejnému pořádku průběžně mírně klesá. Nejčastěji řešenými přestupky jsou znečišťování veřejného prostranství (vedle odhazovaných odpadků to jsou často psí exkrementy), zábor veřejného prostranství (téměř výhradně páchaný prostřednictvím parkujících motorových vozidel) a rušení nočního klidu.

V oblasti přestupků proti občanskému soužití zaznamenáváme v posledních dvou letech opět jistý pokles. Je však otázkou, zda se zlepšilo chování občanů vůči sobě navzájem či přešlo do oblasti trestního práva.

V oblasti přestupků proti majetku se do jisté míry projevila změna zákona řešící výkup kovových materiálů, v jehož důsledku těchto událostí ubylo. Stále jsou však řešeny drobné krádeže osob v obchodech, které páchá celé spektrum osob od dětí po starší lidi, od osob bez přístřeší přes osoby bez zjevné potřeby či nutnosti obstarávat si věci krádeží.

Na úseku na ochranu před alkoholismem a jinými toxikomaniemi evidujeme poměrně výrazný nárůst počtu řešených přestupků páchaných kouřením tabákových výrobků na místech zákonem zakázaných.

Narůstající počet řešených přestupků proti obecně závazným vyhláškám v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku je především důsledkem přijímání vyhlášek, které výrazně řeší či upravují základní problematiky, s nimiž se občané na území města potýkají – volný pohyb psů, konzumace alkoholu na veřejném prostranství, omezení hluku aj. Zásadním a stále narůstajícím problémem je konzumace alkoholu na místech vyhláškou zakázaných. Podstatnou většinu přestupců tvoří osoby bez přístřeší a sociálně slabší.

Vybrané druhy přestupků

	2012	2013	2014	2015
proti veřejnému pořádku	11 476	12 436	11 633	11 578
proti občanskému soužití	174	228	282	145
proti majetku	2 462	2 558	2 177	2 095
na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi	1 289	1 999	2 039	2 219
proti obecně závazným vyhláškám v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku	3 501	4 155	3 966	4 500

Městská policie poměrně častěji řeší podněty občanů, jež poukazují na zhoršování bezpečnostní situace a snižování životního komfortu v okolí ubytoven pro sociálně slabší občany. V současné době se ve zvýšené míře řeší tři oblasti na území města a všechny mají společného jmenovatele – ubytovny pro sociálně slabší občany. Řešení tohoto problému je limitováno nejenom legislativními, ale i procesními nedostatky.

¹⁵ Zdroj: Městská policie Ostrava

Sociálně demografická analýza¹⁶

Ostrava je jedním z nejdůležitějších sídelních, průmyslových a intelektuálních center České republiky.

Počet obyvatel trvale klesá. Kromě let 2007–2009 je počet nově narozených obyvatel nižší než počet zemřelých. Rovněž počet vystěhovaných osob je dlouhodobě vyšší než počet přistěhovaných. Populace stárne. Moravskoslezský kraj patří mezi kraje s nadprůměrným stářím obyvatel, průměrný věk obyvatel kraje v roce 2015 byl 42 roků – přičemž v průměru nejstarší obyvatele má okres Karviná (42,5 let) a Ostrava – město (42,2 let)¹⁷.

Vývoj počtu obyvatel¹⁸

	2012	2013	2014	2015
Osoby do 15 let	39 704	39 743	39 825	39 935
Osoby nad 15 let	256 803	254 930	253 488	251 705
Celkem osob	296 803	294 988	293 313	291 640
Cizinci	9 491	9 463	9 656	9 845

Nezaměstnanost¹⁹

Struktura průmyslové výroby v Ostravě byla historicky založena na těžbě a zpracování černého uhlí a navazujících odvětvích. Tato odvětví však procházejí dosud neukončenými významnými transformačními a restrukturalizačními změnami, které přinášejí okresu stále nemalé problémy. Navíc hospodářská recese, která měla dopad zejména v roce 2012, se výrazně projevila také v oblasti zaměstnanosti. Nezaměstnanost stoupala a až teprve v průběhu roku 2014 a v následujících letech začala postupně klesat. Během roku 2015 však došlo v okrese Ostrava k poklesu uchazečů o zaměstnání o 2 356, tedy o 9,4 %. Tento pozitivní trend pokračuje i nadále.

Vývoj nezaměstnanosti v Ostravě

	2012	2013	2014	2015
Počet uchazečů o zaměstnání	22 782	26 193	25 110	22 754

Podíl nezaměstnaných osob²⁰

	2012	2013	2014	2015
okres Ostrava	9,7	11,6	11,0	10,1
Moravskoslezský kraj	9,2	10,5	9,8	8,6
Česká republika	7,4	8,2	7,5	6,2

¹⁶ Analýza se zaměřuje především na kriminálně rizikové skupiny a jevy ve městě. Obsahuje základní údaje o obyvatelstvu, nezaměstnanosti, kumulaci sociálně a kulturně znevýhodněných skupin obyvatelstva, informace o charakteru osídlení, dávkách sociální pomoci a údaje orgánů sociálně-právní ochrany dětí, sociálních kurátorů, údaje okresního metodika prevence a koordinátora sociálního začleňování Magistrátu města Ostravy

¹⁷ Základní tendence demografického, sociálního a ekonomického vývoje Moravskoslezského kraje – 2015 In: Analýza sociálních rizik

¹⁸ Zdroj: materiály odboru vnitřních věcí Magistrátu města Ostravy dostupné na: <http://www.ostrava.cz/sz/urad/hledam-informace/aktualni-informace/pocet-obyvatel-ve-spravnim-obvodu-statutarniho-mesta-ostavy>

¹⁹ Zdroj: ÚP ČR, krajská pobočka v Ostravě

²⁰ Zdroj: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>

Sociální dávky ²¹

U sociálních dávek je od roku 2012 patrný nárůst. Ke zvyšování počtu vyplacených dávek a zejména objemu finančních prostředků mohlo přispět částečné navýšení částek životního minima od 1. 1. 2012. Dalším důvodem je zřejmě demografický vývoj společnosti a růst cen nájmu a energií a nákladů za služby a zvyšování počtu vlastníků (pronajímatelů), kteří abnormálně navyšují nájem klientům (zejména u doplatku na bydlení – ubytovny). Mezi žadatele se častěji než dříve dostávají senioři, kteří pobírají důchody od ČSSZ (nízké důchody, jiný způsob vypočítávání důchodu, zvyšující se náklady na bydlení, nepoměr výše důchodu k neustále se zvyšujícím nájmům). Roste také počet osob, které nepociťují závislost na sociální dávce jako něco ohrožujícího a toto prostředí je pro ně přirozené, protože v něm vyrůstli. Dávky dále pobírají rodiny s dětmi, kdy jeden z rodičů pobírá rodičovský příspěvek. Narůstá počet rodin, kdy oba pracují, ale mají velmi nízké příjmy. U dávek mimořádné okamžité pomoci (MOP) došlo naopak k určitému poklesu počtu dávek (dochází k důslednější kontrole v domácnostech, existují další formy pomoci, jako sociální šatník ...).

Dávky hmotné nouze

Druh dávky	2012		2013		2014		2015	
	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč
Příspěvek na živobytí	102 925	427 584 782	135 133	548 717 539	150 155	612 019 074	147 181	601 426 911
Doplatek na bydlení	53 106	174 611 205	79 285	293 226 259	93 735	356 850 639	96 483	368 311 365
MOP celkem	3 482	9 731 263	3 313	7 151 026	3 022	6 970 317	3 010	7 312 149
Celkem	159 513	611 927 250	217 731	849 094 824	246 912	975 840 030	246 674	977 050 425

Dávky státní sociální podpory

Druh dávky	2012		2013		2014		2015	
	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč	počet	Kč
Příspěvek na bydlení	137 971	419 714 987	165 734	538 138 688	193 953	664 166 426	197 216	712 938 143
Sociální příplatek	811	2 302 359	70	53 571	86	62 378	0	0
Celkem	138 782	422 017 346	165 804	538 192 259	194 039	664 228 804	197 216	712 938 143

21 Zdroj: ÚP ČR - KrP v Ostravě - KOP Ostrava

Rizikové faktory u dětí a mládeže

Výskyt rizikových faktorů na školách²²

Ze sledovaných rizikových faktorů jsou nejproblematictější vztahy mezi žáky, mnohdy podpořené rodinným systémem a hodnotovým žebříčkem v rodinách. Velký problém také přináší kyberprostor, který významně ovlivňuje vztahy mezi žáky. Více než polovina škol uvádí podezření na skryté záškoláctví s podporou rodiny.

Jako hlavní problém je vnímáno nezdravé klima ve třídách, které má obrovský vliv na vzrůstající tendenci agresivních a šikanózních případů, které jsou ve školách řešeny. Bohužel ani statistiky, které školní metodici vykazují, nejsou přesné, proto nemůžeme brát čísla jako finální, ve skutečnosti budou mnohem vyšší.

Sledované rizikové jevy – absence

Rok	Omluvené hodiny ZŠ	Omluvené hodiny SŠ	Neomluvené hodiny ZŠ	Počet žáků	Neomluvené hodiny SŠ	Počet žáků
2011/2012	Nesledovalo se	Nesledovalo se	38 417	620	78 775	4964
2012/2013	2 311 223	2 281 281	36 519	965	109 650	3091
2013/2014	1 900 258	2 047 080	42 233	858	102 413	3153
2014/2015	2 393 703	1 879 592	34 887	976	100 243	1436
2015/2016	2 464 470	1 841 644	36 000	1011	107 046	3138

Další sledované rizikové jevy

Rok	Alkohol ZŠ/SŠ počet žáků	Drogy ZŠ/SŠ počet žáků	Agresivní chování včetně šikany ZŠ/SŠ počet žáků	Krádeže ZŠ/SŠ počet žáků
2011/2012	41/59	28/71	204/133	74/77
2012/2013	13/39	51/111	364/193	63/63
2013/2014	10/51	71/62	394/288	89/47
2014/2015	22/12	106/40	357/105	101/26
2015/2016	13/16	47/69	295/263	41/52

Počty klientů kurátorů pro děti a mládež

Ve sledovaném období docházelo spíše k poklesu počtu klientů pro děti a mládež a ke snižování nápadu trestné činnosti.

Údaje kurátorů pro mládež

Rok	Počet klientů	Děti do 15-ti let	Z toho dívek	Trestná činnost
2012	1948	854	299	407
2013	1836	843	306	352
2014	1376	671	244	226
2015	1411	649	228	250

Pokles nápadu trestné činnosti u mladistvých pachatelů (netýká se nezletilých, v této kategorii jsou údaje dlouhodobě neměnné) eviduje také PMS ČR, středisko Ostrava.

²² Zdroj: Pedagogicko-psychologická poradna v Ostravě

Sociálně vyloučené lokality a ubytovny (SVL)²³

Na území statutárního města Ostravy se dle posledních informací nachází 13 sociálně vyloučených lokalit (SVL) a přibližně 40 ubytoven. Počet osob žijících v SVL se odhaduje v rozmezí od 6 200²⁴ do 8 700²⁵ (ubytovny poskytují dalších 8 000 lůžek). V SVL je dle kvalifikovaného odhadu terénních sociálních pracovníků přibližně 80 % osob romské národnosti. Tento údaj však nijak nevidujeme a při posledním sčítání lidu se k romské národnosti přihlásilo minimum obyvatel Ostravy. Jako rizikové faktory v období 2012–2015 z pohledu oddělení sociální práce a metodiky MMO byly identifikovány demonstrace a shromáždění s extrémistickým podtextem, sportovní fotbalová utkání (hooligans) a nekoncepční výplata sociálních dávek (zpoždění). Všechny tyto jevy se v roce 2016 stabilizovaly.

Migrační trendy²⁶

Na území SMO dochází běžně ke stěhování Romů mezi jednotlivými městskými obvody. Tato situace není ničím jiná, než byla v minulosti. Zejména od roku 2013 zaznamenala Ostrava prudký nárůst ubytoven (souvislost s výplatou doplatku na bydlení) – zvýšení možnosti ubytování osobám sociálně slabým, čímž vznikl prostor pro migraci z jiných měst. V rámci migračních trendů cizinců na území města Ostravy jsou nejpočetnější národnostní skupinou, která zde má trvalý nebo přechodný pobyt občané Slovenské republiky, Vietnamu, Ukrajiny a Polska.

---

²³ Zdroj: Oddělení sociální práce a metodiky MMO

²⁴ Zdroj: Strategický plán sociálního začleňování Ostrava 2015– 2018

²⁵ Zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, GAC, s.r.o., 2015

²⁶ Zdroj: Oddělení sociální práce a metodiky MMO

7. Analýza sociálních rizik v Ostravě

V této části strategie uvádíme základní shrnutí vyplývající ze zpracované analýzy sociálních rizik (dále jen Analýza sociálních rizik). Cílem Analýzy sociálních rizik bylo vytvoření přehledu významných sociálních rizik a problémů, které mají spojitost s oblastmi definovanými v návaznosti na priority Státní strategie jako klíčové pro preventivní politiku města. Jedná se o tyto oblasti: Rozvoj systému prevence v Ostravě, Pomoc a poradenství obětem, Práce s pachateli, Řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách, Prevence kriminality u dětí a mládeže (zde se zaměřením na oblast primární prevence).

1) Priorita Rozvoj systému prevence v Ostravě

Posilování spolupráce, kompetencí a kapacity subjektů systému prevence

- Na území města Ostravy je realizován proces komunitního plánování sociálních služeb a aktivit a působí řada pracovních skupin. Pravidelná setkávání v rámci jejich činnosti jsou většinou hodnocena jako přínosná, jako určité negativum je některými členy vnímána nízká kompetence pracovních skupin.
- Spolupráce probíhá především v rovině předávání si informací o aktuálních tématech a příkladech dobré praxe. Do určité míry je tato spolupráce limitována způsobem financování některých subjektů zapojených do systému prevence, které vytváří konkurenční prostředí.
- V pracovních skupinách chybí zastoupení městských obvodů. Přístup k prevenci kriminality na úrovni jednotlivých obvodů je nejednotný.
- V Ostravě funguje Systém včasné intervence, do společného informačního systému jsou momentálně zapojeny pouze PČR, MPO a OSPOD.
- Kapacita subjektů je vnímána jako dostatečná, personální navýšení či navýšení úvazků by však umožňovalo rozvoj práce s cílovou skupinou.
- Některé služby jsou ovšem vnímány jako nedostatečné (dětští psychiatři a dětští psychologové, psychiatři schopní pracovat s klientem se závislostí).

Možnosti sdílení dat mezi subjekty a jejich analýza

- Sdílení neanonymizovaných dat je limitováno zákonem; ačkoliv je to z důvodu ochrany osobních údajů logické, může nedostatečné sdílení dat znesnadňovat efektivitu preventivních aktivit. Nemožnost sdílet neanonymizovaná data vede v některých případech k jejich předávání prostřednictvím „spřátelených sítí“.
- Anonymizovaná data jsou zpracovávána většinou statisticky za účelem výkazu plnění indikátorů. Formou analýz či studií jsou zpracovávána jen minimem oslovených subjektů, ačkoli je zároveň někdy zmiňován jejich možný přínos – rozvoj nabízených aktivit, zjištění dopadu aktuálních aktivit apod. V této oblasti je žádoucí zajistit podporu při zpracování dat, studií a analýz.
- S daty o výskytu kriminálního jednání pracuje především PČR a MPO, tyto subjekty následně koordinují část své práce na základě takto získaných výsledků.
- Za značně limitující je považována omezená možnost sdílení dat mezi školskými subjekty, OSPOD a rodiči.

Aktivity v oblasti vědy, výzkumu a inovací

- K analýze vlastních dat jednotlivých subjektů dochází zřídka. Některé z oslovených subjektů realizují vlastní výzkumy, není to však příliš časté. Překážkou pro větší realizaci vlastních výzkumů či analýz je především nedostatek financí k tomu určených.
- Je potřeba zvyšovat povědomí o přínosech kvalitně zpracovaných analýz a výzkumů ve vlastní praxi jednotlivých subjektů a zaměřit se na hledání možností financování analýz a výzkumů realizovaných jednotlivými subjekty v systému prevence. Dále je potřeba pravidelně zpracovávat a analyzovat poznatky všech subjektů zapojených do prevence kriminality tak, aby bylo možné efektivně předcházet kriminálnímu jednání.

Odborné vzdělávání

- Systém odborného vzdělávání je nejednotný, jednotlivé subjekty jej mají nastavený různě.
- Důsledkem povinnosti splnit určitou míru vzdělání při omezené nabídce vzdělávacích kurzů vede k tomu, že odborné vzdělávání je často vnímáno jako nic nepřinášející povinnost.
- Kvalitní kurzy jsou často finančně a místně špatně dostupné a ačkoliv existují i vzdělávací aktivity, které jsou zdarma, jedná se často o aktivity vycházející z určitého projektu, jsou tudíž krátkodobé a jejich kvalita je kolísavá.
- Část oslovených subjektů využívá stáží (včetně zahraničních stáží) či vzdělávání na míru. Chybí především školení zaměřená na témata prevence, supervizní výcvik, mediaci.

Osvětové a informační aktivity

- Většina oslovených subjektů informuje o svých aktivitách na webových stránkách organizace. Řada subjektů, například Pedagogicko-psychologická poradna, Bílý kruh bezpečí, Městská policie Ostrava a Policie České republiky, využívá také další média – noviny, televize, rozhlas atd. Vyšší míra využívání těchto hromadných médií je žádoucí.
- Jako prostor pro informování občanů jsou využívány také instituce, které cílová skupina navštěvuje (ordinace lékařů, rodičovská centra, úřady, lékárny apod.).
- Osvětové aktivity probíhají rovněž formou různých besed, workshopů či vzdělávacích aktivit, které jsou zaměřeny na konkrétní cílovou skupinu.
- MPO a PČR realizuje osvětové a informační aktivity rovněž na místech, kde se vyskytuje více lidí, či v době, kdy se dá předpokládat výskyt kriminálního jednání.
- Ukazuje se, že je důležité více spolupracovat s cílovou skupinou při volbě tématu a podoby preventivních aktivit a snažit se o co nevhodnější formu sdělování informací s ohledem na typ cílové skupiny, a že je potřeba více se zaměřit na evaluaci jednotlivých aktivit.

Reakce na nové hrozby a trendy v oblasti bezpečí a aplikace nových efektivních přístupů k jejich předcházení²⁷

- Rozvoj nových efektivních postupů je do určité míry limitován nedostatečnou analytickou prací a předáváním zkušeností dobré praxe.
- V rámci situační prevence je ve městě Ostrava propracovaný městský kamerový dohlížecí systém. MPO navíc dochází pravidelně do míst, kde se dá předpokládat vyšší nápor kriminálního jednání. Městská policie v rámci nových efektivních postupů již několik let značkuje jízdní kola syntetickou DNA.
- PČR v rámci situační prevence reaguje na aktuální problematiku. Každodenně je vyhodnocována bezpečnostní situace v jednotlivých obvodech. O aktuální bezpečnostní situaci také co nejdříve informuje veřejnost.
- Situační prevence je do jisté míry zajištěna i zavedením pozice správce na některých hřištích ve městě Ostrava.
- Prevence kriminality ve virtuálním prostředí pro cílovou skupinu děti a mládež je zajištěna. Chybí však mechanismy, jak o tématu informovat i méně aktivní rodiče. Preventivních aktivit zaměřených na virtuální kriminalitu pro cílovou skupinou dospělých a seniorů je nedostatek.
- Téměř všechny oslovené subjekty se setkávají s tématem zadluženosti. Zadlužení je jednou ze zásadních překážek ve snaze zlepšit životní situaci.
- Podstatnými jevy v dluhové problematice jsou nedostatečná finanční gramotnost, nastavený hodnotový žebříček a výskyt lichvy.
- Na skupinu seniorů se zaměřuje stále více preventivních aktivit. MPO se snaží podchytit i ty seniory, kteří nedocházejí do žádné instituce, seniorského klubu. Chybí však terénní služby zaměřené na tuto cílovou skupinu. Chybí adekvátní bydlení pro seniory s nízkým příjmem.
- Téma migrace, xenofobie, rasismu je v rámci primárních aktivit zmiňováno jen okrajově, většinou coby součást jiných preventivních aktivit.

2) Priorita Pomoc a poradenství obětem

- Ve městě Ostrava chybí instituce, které by se zabývaly podporou a pomocí obětem mladším 15 let.
- Preventivní informace o bezpečném chování a o tom, co v případě trestného činu dělat, poskytují například internetové stránky www.bezpecnejsi.ostrava.cz, jsou však využívány spíše sporadicky. Je žádoucí více informovat veřejnost o potřebě znalostí bezpečného chování a toho, jak postupovat v případě, že se jedinec stane obětí trestného činu.
- Preventivní aktivity zaměřené na potenciální oběti probíhají i v přirozeném prostředí jedince, například formou preventivních aktivit MPO či prostřednictvím terénní sociální služby.
- Z rozhovorů s informátory z řad obětí vyplynulo, že pocit bezpečí se odvíjí od toho, v jaké části města člověk bydlí (tu většinou považuje za relativně bezpečnou, popřípadě ví, kde v rámci části dochází k vyšší kriminalitě, nevztahuje to tedy na celou oblast). Zároveň je důležitá vizuální stránka místa.
- Dotázaní se většinou nijak nezajímali o to, jak se chovat bezpečně, u některých se tento nezájem změnil po prožitém trestném činu. Zkušenosti oslovených s postupem policie nebyly příliš pozitivní.

---

²⁷ Státní strategie definuje tyto: nové efektivní přístupy situační prevence, kriminalita ve virtuálním prostředí, dluhová problematika, preventivní aktivity zaměřené na skupinu seniorů, téma migrace a kriminality páchané cizinci a na cizincích).

3) Priorita Práce s pachateli

- Spolupráce organizací pracujících s pachateli trestné činnosti na území města Ostravy je spíše nahodilá.
- Jako nový trend v oblasti kriminality je vnímána kriminalita mládeže spojená se zvýšenou agresivitou a užíváním návykových látek.
- Práce s pachateli trestné činnosti naráží na nedostatek odborných pracovníků, kteří by s nimi mohli individuálně pracovat během výkonu trestu a po propuštění z věznice.
- Podstatnou překážkou pro práci s pachateli trestné činnosti je jejich nízká ochota podřídit se formálně nastaveným pravidlům pomoci. Pokud nejsou vězni propuštěni podmínečně, probíhá spolupráce pouze na dobrovolné bázi práce s klientem.
- Vězni se po propuštění z věznic potýkají s celou řadou problémů: s nedostatečným rodinným zázemím, s hledáním práce a bydlení, s vysokými dluhy, s nevhodnými sociálními vazbami a se závislostí na drogách a alkoholu.
- Je žádoucí zlepšit dostupnost pracovních příležitostí pro vězně ve výkonu trestu i pro propuštěné vězně.

4) Priorita Řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách

- Nejčastějšími problémy řešenými v SVL jsou: zadluženost, drogová závislost, zvýšená kriminalita, nezaměstnanost, nevhodné bydlení, předčasné ukončení vzdělání, zdravotní péče.
- S ohledem na nutnost změny v nahlížení majority na romskou minoritu je potřeba pracovat se stereotypním nahlížením vůči Romům a na rozvoji preventivních aktivit zaměřených na minimalizaci xenofobie a rasismu.
- Preventivní aktivity probíhají především prostřednictvím sociálních služeb. Je žádoucí doplnit je o aktivity na podporu funkční gramotnosti obyvatel SVL a zaměřit se na minimalizaci výskytu lichvy a projevů diskriminace v oblasti bydlení.
- V prevenci rizikového chování dětí a mládeže je potřeba nabízet dostatek možností kvalitního trávení volného času s ohledem na potřeby a zájmy cílové skupiny a také s ohledem na potřebu vyvedení služeb pro děti a mládež ze SVL (riziko segregace) a dále podporovat dobrovolnictví.

5) Prevence kriminality u dětí a mládeže (se zaměřením na oblast primární prevence)

- Rodiče se málo zapojují do preventivních aktivit, je těžké je oslovit.
- Školní metodici prevence mívají na tuto svou činnost často jen málo vyčleněných hodin, za svou práci většinou nejsou odpovídajícím způsobem finančně ohodnoceni.
- Kvalita programů primární prevence není vždy dostatečná: ne vždy na sebe jednotlivé přednášky či besedy navazují, ne všechny subjekty mají nastaveno, jakým způsobem se třídou pracovat v případě otevření citlivého tématu během realizace preventivních aktivit.
- Děti jsou pravidelně informovány o bezpečném chování, ovšem ne vždy je zcela zřetelný dopad preventivních aktivit.
- Podle oslovených chybí především: krizová centra pro děti mladší 15 let a krizová zařízení pro děti a mládež, služby pro děti závislé na návykových látkách mladší 10 let.
- Roste počet celoročně otevřených hřišť u ZŠ a MŠ.

8. Popis priorit, opatření a aktivit

1. PRIORITA – ROZVOJ SYSTÉMU PREVENCE

Popis priority: Město Ostrava v uplynulých letech pracovalo na budování systému prevence, který dále rozvíjí. Prioritou je nadále podporovat a budovat realizační kapacity, posilovat spolupráci mezi partnery a aktéry působícími na poli prevence kriminality, zvyšovat jejich kapacity a kompetence, podporovat odborné vzdělávání a získávání nových poznatků.

PŘEHLED OPATŘENÍ	
1.1.	Zajištění realizačních kapacit
1.2.	Podpora pracovních skupin, spolupráce a rozvoj
1.3.	Zachování a rozvoj systému včasné intervence
1.4.	Podpora nabídky vzdělávacích aktivit
1.5.	Podpora analytické práce, získávání nových poznatků včetně přenosu dobré praxe, reakce na nové hrozby v oblasti kriminality
1.6.	Hodnocení dopadů a efektivity

OPATŘENÍ 1.1.	Zajištění realizačních kapacit
<p>Popis opatření:</p> <p>Obecní úroveň je klíčovou úrovní pro řešení konkrétních problémů v oblasti kriminality. Obce provádějí lokální bezpečnostní analýzu, koordinují aktivity v oblasti prevence kriminality na svém území, realizují své vlastní aktivity, podílí se na rozvoji místních NNO a služeb, financují projekty, zajišťují obecní policii jako součást efektivního systému prevence kriminality v obci.</p> <p>Za tímto účelem musí obec vytvářet podmínky pro organizační zabezpečení, přípravu a realizaci a finanční zabezpečení systému prevence kriminality. Předpokladem funkčního a koncepčního systému prevence kriminality je zpracování strategického dokumentu. Ten je zároveň podmínkou pro zapojení se do národní úrovně prevence kriminality – Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra. Za přípravu, realizaci a evaluaci strategického dokumentu odpovídají manažer prevence kriminality a pracovní skupina prevence kriminality, kteří personálně a organizačně zajišťují jeho naplňování. Dokument je schválen orgány města, tím se stává závazným včetně finančního plnění.</p> <p>Důležitou podmínkou pro uskutečňování strategického dokumentu pro jeho trvání a udržitelnost je zajišťování finančních prostředků. Mezi hlavní zdroje finančních prostředků řadíme obecní a krajské rozpočty, rozvoj prevence kriminality je podporován ze státního rozpočtu kapitoly Ministerstva vnitra. Další prostředky je možné získávat formou podávání grantů z veřejných i neveřejných zdrojů a fondů EU. SMO financuje a spolufinancuje vlastní aktivity v oblasti prevence kriminality (projekty realizované odbory Magistrátu města Ostravy a Městskou policií Ostrava, poskytuje transfery městským obvodům), a dále podporuje externí subjekty (formou účelových dotací, příspěvků a dalších peněžních transferů na projekty v oblasti prevence kriminality). Za účelem podpory organizací při získávání finančních prostředků z fondů EU je zajištěna systémová podpora SMO formou poskytnutí peněžních prostředků z rozpočtu města na přípravu projektové dokumentace a také předfinancování projektu.</p>	

AKTIVITA 1.1.1.	Organizačně (institucionálně) zabezpečit systém prevence kriminality
Realizátoři	SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	koordinovaný a funkční systém prevence kriminality na území SMO funkční pracovní skupina prevence kriminality funkční úsek prevence kriminality v rámci MMO zpracovaný, schválený a vyhodnocovaný strategický materiál zpracovaná a aktualizovaná Bezpečnostní analýza zapojení města do Programu prevence kriminality MV ČR realizace vlastních projektů SMO podpora městských obvodů Městská policie Ostrava jako funkční prvek systému prevence na území SMO
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžné činnosti MMO

AKTIVITA 1.1.2.	Zajistit financování aktivit v oblasti prevence kriminality
Realizátoři	SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	vyhlášené programy počet podpořených projektů a výše poskytnuté podpory počet podpořených projektů MPO a výše poskytnuté podpory vyhlášený program pro poskytnutí transferů MO počet podpořených projektů MO a výše poskytnuté podpory počet financovaných vlastních projektů SMO a výše financování počet spolufinancovaných projektů v rámci Programu prevence kriminality a výše spolufinancování počet projektů podpořených ze státního rozpočtu a fondů EU a výše financování počet podpořených subjektů při získávání prostředků z externích zdrojů (ESF) a výše podpory
Zdroje	SMO, státní rozpočet, MSK, EU
Předpokládané náklady/rok	dle alokace rozpočtu na daný rok

OPATŘENÍ 1.2.	Podpora pracovních skupin, spolupráce a rozvoj
<p>Popis opatření:</p> <p>Jak bylo řečeno výše, obecní úroveň je klíčovou úrovní pro řešení konkrétních problémů v oblasti kriminality a za tímto účelem realizuje potřebnou spolupráci samosprávných orgánů obce (včetně obecních policií) a těch, které zde vykonávají přenesenou působnost státu, místních zastoupení státních orgánů, Policie ČR, PMS ČR, neziskového sektoru, občanů i podnikatelských subjektů. Řada příkladů dobré praxe ukazuje, že se vyplácí, pokud je právě obec hlavním nositelem této role a aktivním koordinátorem spolupráce.</p> <p>Z analýzy sociálních rizik plyne, že spolupráce stávajících pracovních skupin na území města Ostravy je na dobré úrovni, jejich činnost vychází zejména z aktivit na úrovni SMO a jsou koordinovány zaměstnanci MMO, příp. pověřenými osobami (PS KP, pracovní skupiny RM v oblasti PK, Tým pro mládež, atd.). Současně je třeba podpořit efektivitu stávajících skupin, jejich kompetence vůči orgánům města, přenos informací v rámci skupin. Jako chybějící se ukazuje skupina vztahující se k práci s pachatelé trestné činnosti, jedná se o činnost a aktivity, jež dosud nejsou systémově řešeny. Analýza rovněž ukazuje na potřebu větší míry zapojení městských obvodů (jejich zástupců) do činnosti pracovních skupin.</p>	

AKTIVITA 1.2.1.	Podpora pracovních skupin, zvyšování jejich efektivity
Realizátoři	SMO, PMS ČR
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet jednání pravidelné vyhodnocování efektivity pracovních skupin
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	30 tis. Kč/zajištění jednání pracovní skupiny /rozvojová aktivita
AKTIVITA 1.2.2.	Zajistit vznik pracovní skupiny pachatelé
Realizátoři	SMO
Termín	2017
Měřitelný výstup	fungující pracovní skupina
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	20 tis. Kč/ zajištění jednání pracovní skupiny/rozvojová aktivita
AKTIVITA 1.2.3.	Podporovat sdílení informací mezi akéry uvnitř pracovních skupin
Realizátoři	pracovní skupiny
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	zápisy z jednání
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	bez finančních nákladů

AKTIVITA 1.2.4.	Zajistit přenos navrhovaných opatření pracovními skupinami směrem ke kompetentním orgánům a institucím
Realizátoři	pracovní skupiny
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	předané návrhy
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžné činnosti MMO
AKTIVITA 1.2.5.	Zajistit zapojení zástupců městských obvodů do činnosti pracovních skupin a do systému prevence kriminality
Realizátoři	SMO, MO
Termín	2017
Měřitelný výstup	účast zástupců městských obvodů v pracovních skupinách a systému
Zdroje	SMO,MO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžné činnosti MO a MMO
AKTIVITA 1.2.6.	Iniciovat a zajistit spolupráci s dalšími subjekty (podnikatelský sektor apod.)
Realizátoři	SMO, další subjekty
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet setkání počet zapojených subjektů počet podpořených osob
Zdroje	SMO, další subjekty
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžné činnosti MMO

OPATŘENÍ 1.3.	Zachování a rozvoj systému včasné intervence
<p>Popis opatření: Systém včasné intervence (SVI) je meziresortní projekt, jehož cílem je prevence výskytu rizika kriminálního vývoje dětí a mladistvých nebo jeho pokračování, dále ochrana dětí před trestnou činností, před týráním, zneužíváním a zanedbáváním. Cílem SVI je nastavení efektivní spolupráce mezi institucemi, do jejichž působnosti spadá péče o ohrožené děti a jejich rodiny. Spolupráce je podpořena jednotným informačním prostředím a propracovaným mechanismem spolupráce. Systém funguje jako společný informační systém spravovaný místně příslušnými orgány sociálně-právní ochrany dětí. Do systému jsou v Ostravě v současné době zapojeny PČR, MPO a OSPOD. Dále je pak v rámci projektu ustaven Tým pro mládež, jehož členy jsou zástupci Policie ČR, Městské policie Ostrava, Probační a mediální služby, zástupci okresního soudu a státního zastupitelství v Ostravě, orgány SPOD, metodici prevence ze ZŠ a SŠ. Stávající podoba SVI, resp. institucionální zastoupení, je pro jeho plné fungování limitující, z analýzy sociálních rizik vyplývá, že pro komplexní činnost je nutné zapojení NNO, škol, a dalších institucí, jež mohou včas začít pracovat s ohroženými či rizikovými dětmi a mládeží.</p>	

AKTIVITA 1.3.1.	Zajišťovat provoz systému včasné intervence (SVI)
Realizátoři	SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	funkční SVI
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžné činnosti MMO (zajištěno servisní smlouvou)
AKTIVITA 1.3.2.	Iniciovat změny v SVI
Realizátoři	SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	analýza nákladů uskutečněná iniciativa kvantitativní a kvalitativní změny v systému
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	v současné chvíli nelze vyčíslit, náklady se budou odvíjet od množství realizovaných změn
AKTIVITA 1.3.3.	Iniciovat rozšíření SVI také na další aktéry, kterými jsou NNO, školy apod.
Realizátoři	SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	analýza potřeb a nákladů počet nově zapojených aktérů
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	v současné chvíli nelze vyčíslit, náklady se budou odvíjet od množství realizovaných změn

OPATŘENÍ 1.4.	Podpora nabídky vzdělávacích aktivit
<p>Popis opatření: Systém odborného vzdělávání, především v oblasti primární prevence, je nejednotný (příliš závislý na konkrétních podmínkách školy). Pro kvalitnější realizaci činností v oblasti prevence kriminality je vhodné posilovat kompetence a kapacity všech aktérů prostřednictvím odborného vzdělávání. Odborná kvalifikace v oblasti prevence kriminality u všech subjektů, které se na tvorbě preventivní politiky a preventivních aktivit podílejí, je nezbytnou součástí efektivně fungujícího systému. Žádoucí je zejména specializované průběžné vzdělávání v dílčích problematikách souvisejících s prevencí kriminality a primární prevencí, které reaguje na aktuální potřeby aktérů prevence kriminality a priority vycházející z této Strategie.</p>	

AKTIVITA 1.4.1.	Iniciovat sjednocení systému odborného vzdělávání v rámci primární prevence
Realizátoři	SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	uskutečněná iniciativa sjednocení systému vzdělávání
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností MMO
AKTIVITA 1.4.2.	Podporovat a zajišťovat vzdělávací akce na základě jejich potřeby či projevení zájmu ze strany potenciálních účastníků
Realizátoři	SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	zapracování do Kritérií hodnocení jednotlivých projektů počet zajištěných vzdělávacích akcí
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	75 tis. Kč/zajištění 5 seminářů/rozvojová aktivita

OPATŘENÍ 1.5.	Podpora analytické práce, získávání nových poznatků včetně přenosu dobré praxe, reakce na nové hrozby v oblasti kriminality
<p>Popis opatření: Preventivní politika obcí musí vycházet z konkrétních a přesných dat, vyvíjet se – poučit se ze zkušeností – příkladů dobré praxe a reagovat také na nové hrozby. Data v oblasti prevence kriminality jsou jednak shromažďována a analyzována v rámci běžné činnosti subjektů podílejících se na prevenci kriminality, mnohdy však jejich rozsah a způsob interpretace přesahují možnosti těchto subjektů. V takových případech je potřebné využívat vědecko-výzkumných kapacit na podporu rozhodování v oblasti preventivní politiky. Nejčastěji využívané výzkumy se zaměřují na sledování pocitu bezpečí občanů a jejich postoje, důvěry v bezpečnostní složky apod., viktimologická šetření, tzv. „mapy kriminality“, šetření mezi pachatelí atd. Z Analýzy sociálních rizik navíc plyne, že organizace působící v oblasti prevence kriminality v Ostravě jen zřídka analyzují data související s jejich činností. Stejně tak jen minimálně realizují vlastní výzkumy, příp. minimálně výzkumy objednávají u jiných subjektů. V dnešním světě se problémy přelévají z jedné země do druhé, mnohá města řeší tytéž problémy a hledají odpovědi na shodné otázky. Proto je potřeba věnovat se také mezinárodní spolupráci a zapojit se do činnosti mezinárodních organizací. Mezinárodní spolupráce se ukazuje jako velmi dobrý zdroj pro čerpání pozitivních zkušeností a osvědčených řešení. Oblast kriminality, chování a cíle pachatelů, možnosti ochrany obětí se vlivem změn ve společnosti a nových technologií neustále dynamicky vyvíjejí, mění. Tomu je třeba přizpůsobovat rovněž aktivity a opatření směřující k předcházení negativním dopadům těchto změn. V posledních letech významně vzrostla hrozba útoků na tzv. měkké cíle, které jsou veřejnosti přístupné a koncentruje se v nich větší množství osob (především školy, ale i další). V rámci řešení tématu ochrany tzv. měkkých cílů je vhodné se podílet na preventivních aspektech zajišťování bezpečnosti těchto míst.</p>	

AKTIVITA 1.5.1.	Využívat vědecko-výzkumných kapacit a vlastní analytické práce organizací, mapovat aktuální trendy a jejich příčiny, včetně jejich komparace s dřívějšími daty.
Realizátoři	SMO, subjekty v oblasti prevence kriminality, akademická pracoviště
Termín	průběžně (1x ročně)
Měřitelný výstup	využití vědecko-výzkumných kapacit zpracování vědecko-výzkumných a analytických prací
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností NNO i SMO zajištění vědecko-výzkumných prací – 50 tis. Kč/rozvojová aktivita
AKTIVITA 1.5.2.	Zapojení do sítě Evropské fórum pro bezpečnost ve městech (EFUS)
Realizátoři	SMO
Termín	2017
Měřitelný výstup	členství v síti EFUS
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	130 tis. Kč/členství/rozvojová aktivita

AKTIVITA 1.5.3.	Podpora opatření vedoucích k eliminaci nových hrozeb (např. podílet se na budování ochrany tzv. měkkých cílů apod.)
Realizátoři	SMO, školy a školská zařízení, PČR, MPO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	analýza potřeb a nákladů počet podpořených opatření
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	náklady budou vyčísleny na základě identifikace potřeb

OPATŘENÍ 1.6.	Hodnocení dopadů a efektivity
<p>Popis opatření: Důležitým krokem k přijímání efektivních opatření je vytvoření metodiky pro vyhodnocování efektivity realizovaných preventivních programů a projektů a jejich dopadů na bezpečnostní situaci, tuto metodiku pevně zakotvit do procesu zpracovávání a vyhodnocování preventivních projektů a opatření a vyžadovat jejich uplatňování. Na základě kvalitního vyhodnocení realizovaných projektů a opatření je pak možné lépe zacílit a plánovat další činnost v oblasti prevence kriminality. V oblasti hodnocení dopadů projektů není tato praxe dosud realizována v dostatečné míře. Na druhé straně je prováděna pravidelná kontrola účelného, efektivního a hospodárného využívání přidělených finančních prostředků. Příjemci dotací se podrobují předběžné, průběžné a následné kontrole podle zákona o finanční kontrole a jsou povinni na požádání předložit kontrolnímu orgánu za účelem provedení kontroly veškeré účetní a ostatní potřebné doklady, vztahující se k nakládání s poskytnutými finančními prostředky z rozpočtu SMO.</p>	

AKTIVITA 1.6.1.	Zpracování metodiky zjišťování potřebnosti, hodnocení dopadů a efektivity
Realizátoři	SMO
Termín	2018
Měřitelný výstup	zpracovaná metodika zapracování do Kritérií hodnocení jednotlivých projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	110 tis. Kč/ zpracování metodiky/rozvojová aktivita
AKTIVITA 1.6.2.	Provádět pravidelnou kontrolu efektivního využívání finančních prostředků z rozpočtu SMO
Realizátoři	SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	provedené kontroly
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností MMO

2. PRIORITA – POMOC A PORADENSTVÍ OBĚTEM

Popis priority: Město Ostrava se zaměřuje na pomoc a poradenství obětem trestné činnosti. Prioritou je pomoc a poradenství obětem nadále rozšiřovat a zkvalitňovat, zejména se zaměřením na zvlášť zranitelné skupiny obyvatel.

PŘEHLED OPATŘENÍ	
2.1.	Zvýšení informovanosti občanů města (potenciálních obětí a obětí trestné činnosti, svědků trestné činnosti)
2.2.	Pomoc a poradenství obětem a potenciálním obětem zejména zvlášť zranitelným obětem
2.3.	Situační a technická opatření vedoucí ke zvýšení pocitu bezpečí občanů města

OPATŘENÍ 2.1.	Zvýšení informovanosti občanů města (potenciálních obětí a obětí trestné činnosti, svědků trestné činnosti)
<p>Popis opatření:</p> <p>Základní metodou práce s veřejností v oblasti prevence kriminality je osvěta a poskytování informací. Aktivity v této oblasti jsou zaměřené na zprostředkování informací o nebezpečích ohrožení různými formami trestné činnosti a o možnostech a způsobech ochrany před ní. Jde např. o široké spektrum informací, které se – s ohledem na téma oběti – mohou týkat např. doporučujících modelů bezpečného chování včetně informací o zařízeních poskytujících právní, psychologickou, lékařskou případně i materiální pomoc obětem trestné činnosti. Cílem aktivit je zvyšování informovanosti obyvatel a motivace k aktivnímu přístupu k zajišťování vlastní bezpečnosti a ochraně majetku.</p> <p>V Ostravě je realizováno velké množství projektů tohoto typu, z provedených analýz však plyne, že je potřeba pracovat na dalším zvýšení informovanosti občanů o postupu, možnostech v případech, kdy se stanou oběťmi trestné činnosti a zejména hledat vhodné formy oslovení občanů např. veřejná setkání s občany, s cílem získání informací o vhodných formách a způsobech oslovení veřejnosti jako potenciálních obětí trestné činnosti nebo svědků trestné činnosti. Dále z provedených analýz vyplynulo, že je potřeba se zaměřit na zefektivnění působení již realizovaných aktivit. Například vypracovat jednotný doporučený postup pro informování obětí o poskytovaných službách pro oběti trestné činnosti v návaznosti na zákon č. 45/2013 Sb. zákon o obětech trestných činů a rovněž o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů). Cílem je posílit informační schopnost zejména organizací první linie, které přicházejí do styku s oběťmi, více propagovat webové stránky Bezpečnější Ostrava, kde se nacházejí informace pro oběti trestné činnosti a další.</p>	

AKTIVITA 2.1.1.	Posilovat informovanost občanů o bezpečném chování, ale také o postupech a možnostech v případě, že se stanou oběťmi trestné činnosti
Realizátoři	SMO, Tým pro oběti, PČR, MPO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	předané informace
Zdroje	SMO, EU, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžné činnosti SMO (MPO) 50 tis. Kč/stávající aktivita
AKTIVITA 2.1.2.	Realizovat setkávání s občany a odborníky
Realizátoři	SMO, Tým pro oběti
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet setkání
Zdroje	SMO, EU, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností SMO 10 tis. Kč/ zajištění setkání/rozvojová aktivita
AKTIVITA 2.1.3.	Vypracovat postup pro informování obětí o poskytovaných službách pro oběti trestné činnosti
Realizátoři	tým pro oběti
Termín	2018
Měřitelný výstup	zpracovaný postup
Zdroje	SMO, EU, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	10 tis. Kč/grafické a tiskové práce/rozvojová aktivita

OPATŘENÍ 2.2.	Pomoc a poradenství obětem a potenciálním obětem zejména zvlášť zranitelným obětem
<p>Popis opatření:</p> <p>Česká republika disponuje zákonem č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Tento zákon vymezuje pojem oběti i zvlášť zranitelné oběti trestných činů, komplexně upravuje jejich práva, poskytování pomoci obětem, pravidla, za nichž mohou různé subjekty tuto pomoc poskytovat, a podporu ze strany státu, poskytování informací obětem trestné činnosti.</p> <p>Obětí se podle tohoto zákona rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil. V případě smrti oběti se považují za oběť také příbuzní nebo blízcí.</p> <p>Za zvlášť zranitelnou oběť se považuje dítě, osoba s hendikepem či postižením, oběť trestného činu obchodování s lidmi. Dále také oběť trestného činu proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti nebo trestného činu, který zahrnoval násilí či pohrůžku násilím, jestliže je zvýšené nebezpečí způsobení druhotné újmy zejména s ohledem na její věk, pohlaví, rasu, národnost, sexuální orientaci, náboženské vyznání, zdravotní stav, rozumovou vyspělost, schopnost vyjadřovat se, životní situaci, v níž se nachází, nebo s ohledem na vztah k osobě podezřelé ze spáchání trestného činu nebo závislost na ní.</p> <p>S přijetím tohoto zákona souvisela také celá řada praktických opatření ze strany státu k pomoci obětem a posílení jejich postavení. Dalším z konkrétních způsobů pomoci obětem trestné činnosti jsou „Speciální výslechové místnosti“. Hlavním důvodem pro jejich vybudování je zabránění vzniku či prohlubování sekundární viktimizace u dětských obětí závažných trestných činů či u ostatních skupin zvlášť zranitelných obětí. Je ovšem potřeba vytvářet důstojné podmínky pro výslech všech obětí trestných činů a je také potřeba pracovat s potenciálními oběťmi trestných činů.</p> <p>Prevence viktimnosti a pomoc potenciálním obětem je založena na konceptech bezpečného chování, diferencovaného s ohledem na různé kriminální situace a psychologickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností. Užívají se metody sociální i situační prevence, a to podle míry ohrožení na primární, sekundární i terciární úrovni. Je také potřeba potenciální oběti chránit a působit také na potenciální zdroje ohrožení. Analýza sociální rizik přinesla jako jeden z výstupů doporučení pracovat se stereotypním případně nenávisným nahlížením či diskriminačními postupy vůči Romům a doporučila podporovat programy zaměřené na eliminaci těchto jevů. Tato ohrožení se ovšem týkají také dalších minorit.</p> <p>Problematicke obětí se v Ostravě věnuje značná pozornost (např. systémové kroky v návaznosti na Tým pro oběti, osvětová činnost Policie ČR v médiích i jinde, preventivní aktivity zaměřené na potenciální oběti realizované prostřednictvím okrskářů MPO, instalace tzv. Senior linek – tlačítek bezpečí atd.).</p> <p>Přesto konstatuje Policie ČR při meziročním srovnání nárůst trestných činů, jejichž obětí se stali senioři, častěji ženy. Na některé skupiny se pozornost pachatelů trestné činnosti zaměřuje ve větší míře, proto a také s ohledem na stárnutí populace je této skupině potřeba i nadále věnovat zvýšenou pozornost.</p> <p>V Ostravě dále zcela chybí služby, které by se zabývaly podporou a pomocí obětem mladším 15 let, což je spolu s nedostatkem dětských psychologů a psychiatrů považováno za velký problém.</p>	

AKTIVITA 2.2.1.	Podporovat specializované poradenství pro oběti trestných činů
Realizátoři	NNO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	387 tis. Kč/stávající aktivita
AKTIVITA 2.2.2.	Podporovat programy pro zvláště zranitelné oběti trestných činů
Realizátoři	NNO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	870 tis. Kč/ mzdy zaměstnanců (2,0 úv.)/rozvojová aktivita
AKTIVITA 2.2.3.	Zajistit vznik programu pro dětské oběti
Realizátoři	SMO, NNO, Tým pro oběti
Termín	2018
Měřitelný výstup	zajištěný program
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností SMO a NNO
AKTIVITA 2.2.4	Realizovat a podporovat programy na utlumování nenávistných postojů, vyvracení předsudků, boření mýtů a programy zaměřené proti diskriminaci
Realizátoři	SMO, NNO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	4 mil. Kč/zajištění kampaně/rozvojová aktivita
AKTIVITA 2.2.5.	Přispívat ke zlepšování podmínek a prostředí při výslechu obětí trestných činů včetně podpory a zajištění provozu výslechových místností pro oběti trestných činů
Realizátoři	SMO, PČR, Tým pro oběti
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	analýza potřeb a nákladů vyhodnocení PČR funkční provoz výslechových místností
Zdroje	SMO, EU, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	v současné chvíli nelze náklady na provoz výslechových místností vycílit, náklady se budou odvíjet od množství realizovaných změn, 40 tis. Kč/ stávající aktivita

AKTIVITA 2.2.6.	Podporovat a realizovat činnosti související s vyhledáváním ohrožených osob
Realizátoři	SMO, MPO, subjekty působící v oblasti prevence kriminality
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet vyhledaných ohrožených osob
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností SMO (MPO)
AKTIVITA 2.2.7.	Podporovat programy prevence kriminality pro seniory
Realizátoři	MPO, PČR, NNO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností SMO, PČR 860 tis. Kč/ zajištění stávajících aktivit včetně rozvoje

OPATŘENÍ 2.3.	Situační a technická opatření vedoucí ke zvýšení pocitu bezpečí občanů města
<p>Popis opatření:</p> <p>Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností a prostřednictvím opatření organizační, režimové, fyzické a technické povahy se snaží situační kriminogenní podmínky minimalizovat. K tomu využívá kromě standardních opatření (kamerové monitorovací systémy, fotopasti, technická opatření jako jsou bezpečnostní dveře či mříže ve společných částech domu apod.) také nové technologie (např. ochrana předmětů značením syntetickou DNA, vyvíjení stále dokonalejších analytických a prediktivních softwarů, nástrojů pro efektivnější řízení a koordinaci činnosti relevantních subjektů, pro rychlejší a účinnější výkon jejich činností atd.).</p> <p>Kromě standardních opatření jsou přínosná také komplexní opatření – specifické projekty garantované Ministerstvem vnitra, mezi které řadíme např. projekty Bezpečná lokalita – Bezpečné bydlení či Bezpečná země, a které jsou zaměřené zejména na prevenci majetkové kriminality (integrace bezpečnostních standardů do projektování nových budov a při revitalizaci stávajících obytných lokalit).</p> <p>Z výzkumů provedených v Ostravě vyplývá, že se lidé cítí bezpečněji tam, kde jsou využita opatření situační prevence (instalován kamerový systém), a také, že pro pocit bezpečí je důležitá vizuální stránka města. Proto je potřeba dbát také na uspořádání prostředí na základě architektonického plánování a následnou úpravu prostředí města s ohledem na doporučení odborníků a na základě realizace plánovaného výzkumu pocitu bezpečí.</p>	

AKTIVITA 2.3.1.	Zajistit provoz městského kamerového dohlížecího systému včetně modernizace, osvětlení či oplocení rizikových míst a realizovat další opatření situační prevence
Realizátoři	SMO, MPO, PČR
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	analýza potřeb a nákladů počet realizovaných opatření situačního charakteru
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	v současné chvíli nelze vyčíslit, náklady se budou odvíjet od množství realizovaných opatření 610 tis. Kč/modernizace/stávající aktivita
AKTIVITA 2.3.2.	Zajistit úpravu veřejného prostranství a plánování veřejného prostranství s ohledem na pocit bezpečí občanů
Realizátoři	SMO
Termín	2019
Měřitelný výstup	výzkum pocitu bezpečí občanů zajištění spolupráce s příslušnými odbory MMO realizovaná úprava
Zdroje	SMO, EU
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžné činnosti SMO
AKTIVITA 2.3.3.	Zajistit pokračování aktivity „forenzní identifikační značení“ jízdních kol a dalších předmětů a iniciovat zapojení co nejširšího okruhu měst do celostátního systému REFIZ
Realizátoři	SMO, MPO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet označených předmětů realizovaná iniciativa
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	40 tis. Kč/stávající aktivita
AKTIVITA 2.3.4.	Realizovat aktivity zaměřené na prevenci majetkové kriminality (např. typu Bezpečná lokalita – Bezpečné bydlení či Bezpečná země)
Realizátoři	SMO, MPO
Termín	2019
Měřitelný výstup	analýza potřeb a nákladů realizovaná aktivita
Zdroje	státní rozpočet, SMO
Předpokládané náklady/rok	v současné chvíli nelze vyčíslit, náklady se budou odvíjet od množství realizovaných opatření

3. PRIORITA – PRÁCE S PACHATELI

Popis priority: Prioritou města je zacílit svou pozornost směrem k pachatelům trestné činnosti a k osobám vracejícím se z výkonu trestu odnětí svobody. Potřebná se jeví zejména komplexní a multidisciplinární práce s pachateli.

PŘEHLED OPATŘENÍ	
3.1.	Podporovat a rozvíjet programy pro práci s pachateli
3.2.	Zajistit spolupráci s věznicemi na území města
3.3.	Podporovat programy zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti osob propuštěných z vězení a výkon obecně prospěšných prací

OPATŘENÍ 3.1.	Podporovat a rozvíjet programy pro práci s pachateli
<p>Popis opatření:</p> <p>Ukazuje se, že při práci s pachatelem, ať již odsouzeným či propuštěným z výkonu trestu, nestačí pouze se věnovat osobnostním předpokladům pachatele, ale je potřeba věnovat se celému komplexu problémů. Pro integraci propuštěných osob do běžného samostatného života je nezbytné komplexně zabezpečovat potřebné návazné služby. Pachatel se po návratu z výkonu trestu velmi často dostává bez adekvátní pomoci do situace, kdy je zadlužený, ztratil sociální vazby (bez rodiny, přátel), nemá bydlení, práci, nedokáže si zajistit vlastními silami obživu a základní životní potřeby. Ocítá se v bludném kruhu, ze kterého si bez pomoci nedokáže najít cestu ven. V takové situaci je mnohem vyšší riziko, že se dříve či později opět vrátí k trestné činnosti jako zdroji své obživy a uspokojování potřeb (dochází k recidivě).</p> <p>Analýza sociálních rizik ukazuje, že práce s pachateli trestné činnosti je na území Ostravy zatím spíše nahodilá, nebo lépe, nekoordinovaná. Jako potřebné se ukazuje zkvalitnění a zintenzivnění spolupráce organizací pracujících s pachateli trestné činnosti na území města Ostravy a to ve všech fázích trestního řízení a následně také před propuštěním z výkonu trestu. Na území města zatím není vytvořen komplexní systém podpory (bydlení, podpora pracovních příležitostí) a práce s pachateli trestné činnosti (resocializační programy; práce s agresivními pachateli). Dlouhodobě nutná se ukazuje potřeba podpory trestů alternativních k trestu odnětí svobody (především zvýšení informovanosti soudů a pachatelů o možnosti jejich ukládání).</p>	

AKTIVITA 3.1.1.	Podporovat komplexní projekty zaměřené na práci s pachatelí (projekty zaměřující se na co nejširší spektrum problémů této skupiny pachatelů – tzn. bydlení, potíže se získáním práce, dluhy, nefunkční sociální vazby, závislosti, rozvoj finanční gramotnost, práce s motivací apod.)
Realizátoři	NNO, PMS ČR
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	1.800 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit včetně rozvoje
AKTIVITA 3.1.2.	Podporovat resocializační programy zaměřené na práci s pachatelí
Realizátoři	SMO, NNO, PMS ČR
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných programů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	750 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit včetně rozvoje
AKTIVITA 3.1.3.	Podporovat programy zaměřené na práci s agresorem a zvýšit jejich dostupnost
Realizátoři	NNO, PMS ČR
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných programů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	380 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit včetně rozvoje
AKTIVITA 3.1.4.	Podporovat zvýšení informovanosti o možnostech ukládání alternativních trestů a podporovat jejich výkon
Realizátoři	PMS ČR, SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet uložených alternativních trestů počet podnětů ze strany pachatelů počet podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžné činnosti SMO a PMS 10 tis. Kč/propagace/rozvojová aktivita

OPATŘENÍ 3.2.	Zajistit spolupráci s věznicemi na území města
<p>Popis opatření: Základ práce s pachatelem (odsouzeným, propuštěným) stojí především na aktivitách Vězeňské služby ČR a Probační a mediační služby ČR, dále také na dalších orgánech veřejné správy (sociální pracovníci, zejména sociální kurátoři, úřady práce) a neziskových organizacích.</p> <p>Při práci s odsouzeným je nutné vycházet z pečlivé analýzy odsouzeného, jeho okolí, vnitřních i vnějších vlivů na jeho chování a jednání, na základě které budou identifikovány příčiny jeho patologického jednání a navržen ucelený komplex vzájemně provázaných a koordinovaných aktivit pro stanovení programu zacházení a další péče. Tento komplex opatření a aktivit musí být nastaven nejen pro období pobytu ve věznici, ale ve všech fázích trestního řízení a také po propuštění, musí být pravidelně vyhodnocován a v případě potřeby aktualizován.</p> <p>Je tedy vhodné zapojit do spolupráce v rámci pracovních skupin působících v oblasti prevence kriminality také věznice resp. vězeňskou službu působící na území města.</p>	

AKTIVITA 3.2.1.	Zajistit zapojení věznic do spolupráce v oblasti prevence kriminality
Realizátoři	SMO, věznice
Termín	2018
Měřitelný výstup	počet zapojených věznic
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností pracovních skupin
AKTIVITA 3.2.2.	Zajistit kontinuitu sociální práce s pachateli TČ ve všech fázích trestního řízení
Realizátoři	NNO, PMS ČR, věznice, OČTŘ
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	vyhodnocení zapojenými subjekty
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady	v rámci běžných činností MMO, NNO, PMS, VS

OPATŘENÍ 3.3.	Podporovat programy zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti osob propuštěných z vězení a výkon obecně prospěšných prací
<p>Popis opatření: Vzhledem k vysoké nezaměstnanosti mezi pachateli trestných činů, a to před spácháním trestné činnosti i během výkonu trestu, je nutné zaměřit se na programy a projekty směřující k maximální míře zaměstnanosti osob ve výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody, jejich vzdělávání, tvorbu kontinuálních výchovných programů, získávání kvalifikace a jiných dovedností vedoucích ke snazšímu návratu do společnosti. Zaměstnanost nejen osob ve výkonu trestu odnětí svobody, ale i osob propuštěných, představuje klíčový prostředek boje s dluhovou problematikou těchto osob. Vzhledem k neochotě zaměstnavatelů zaměstnávat osoby se záznamem v Rejstříku trestů se osvědčuje cílená spolupráce s příslušnými institucemi (zejména úřady práce) a společnostmi, zaměstnávajícími cílovou skupinu osob a propagace zaměstnávání osob se záznamem v trestním rejstříku za účelem jejich znovuzapojení do společnosti s výrazným preventivním faktorem.</p> <p>Jednou z forem výkonu trestu je i výkon obecně prospěšných prací (OPP), stále se ukazuje jako potřebné podpořit organizace, které výkon OPP zajišťují a spolupracují při něm. Důležité je rovněž rozšiřovat okruh nabídky OPP s přihlédnutím ke všem typům pachatelů.</p>	
AKTIVITA 3.3.1.	Podporovat organizace spolupracující při výkonu obecně prospěšných prací a rozšiřovat jejich počet a nabídku
Realizátoři	PMS ČR, SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet poskytovatelů OPP počet podpořených projektů
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	180 tis. Kč/stávající aktivita
AKTIVITA 3.3.2.	Navázat a rozšířit spolupráci mezi věznicemi a Úřadem práce, organizacemi poskytujícími sociální práci či poradenství dané cílové skupině a zaměstnavateli
Realizátoři	SMO, PS Pachatelé, NNO, ÚP
Termín	2018
Měřitelný výstup	počet realizovaných setkání počet podpořených osob
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností MMO a PS Pachatelé
AKTIVITA 3.3.3.	Realizovat jednání s cílem zvýšit počet zaměstnaných pachatelů ve výkonu trestu
Realizátoři	PS Pachatelé, věznice
Termín	2018
Měřitelný výstup	počet realizovaných setkání počet podpořených osob
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností MMO a PS Pachatelé

4. PRIORITY – ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ V SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH

Popis priority: Prioritou města je komplexní přístup k řešení problémů v sociálně vyloučených lokalitách a v okolí ubytoven v oblasti prevence kriminality.

PŘEHLED OPATŘENÍ	
4.1.	Předcházení a eliminace rizik souvisejících s problémy soužití majority a minority
4.2.	Podpora a rozvoj práce s dětmi žijícími v sociálně vyloučených lokalitách
4.3.	Preventivní působení proti negativním jevům s vyšším výskytem v sociálně vyloučených lokalitách (např. lichva, domácí násilí, závislosti aj.)

OPATŘENÍ 4.1.	Předcházení a eliminace rizik souvisejících s problémy soužití majority a minority
<p>Popis opatření:</p> <p>Prostředí sociálně vyloučených lokalit se vyznačuje vyšším rizikem vzniku radikálních až extremistických nálad, rasismu, xenofobie a s tím spojených verbálních či dokonce fyzických útoků, demonstrací, nepokojů apod. Taková radikalizace hrozí na obou stranách, jak v majoritní populaci, tak i mezi minoritou žijící v SVL. Přitom podnětem k vyhocení bezpečnostní situace v lokalitě může být často i zdánlivě nenápadný konflikt, a to i v oblastech, které ve srovnání s jinými nevykazují až tak velké potíže. To je do značné míry ovlivněno i náladou a postoji ve společnosti jako celku. Je potřeba zaměřit svou pozornost k hledání nových způsobů zmírnění napětí mezi majoritou a minoritou a k hledání možností, jak majoritu a minoritu motivovat ke společným aktivitám. Vyhledávat příklady dobré praxe v oblasti programů zacílených na společné aktivity a podporovat jejich realizaci ve městě. Zajišťovat a podporovat programy zaměřené na nabourávání stereotypního vnímání, proti rasismu a xenofobii.</p> <p>Analýza sociálních rizik přinesla jako jeden z výstupů doporučení pracovat se stereotypním nahlížením majority vůči Romům a Romů vůči majoritě a rozvíjet preventivní aktivity zaměřené na minimalizaci xenofobie a rasismu.</p>	

AKTIVITA 4.1.1.	Hledání nových způsobů oslovení minority i majority vedoucí k jejich motivaci ke spolupráci (např. prostřednictvím šíření ověřených informací)
Realizátoři	NNO, SMO, subjekty v oblasti prevence kriminality, příslušné pracovní skupiny
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet uskutečněných aktivit
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností a projektů NNO
AKTIVITA 4.1.2.	Zajištění a podpora programů zacílených na společné aktivity majority a minority
Realizátoři	NNO, SMO, subjekty v oblasti prevence kriminality
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	75 tis. Kč/zajištění rozvojové aktivity
AKTIVITA 4.1.3.	Zajištění a podpora preventivních programů zaměřených na téma xenofobie, rasismu a stereotypů
Realizátoři	NNO, SMO, subjekty v oblasti prevence kriminality
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	200 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit včetně rozvoje

OPATŘENÍ 4.2.	Podpora a rozvoj práce s dětmi žijícími v sociálně vyloučených lokalitách
<p>Popis opatření:</p> <p>Mezi obzvláště ohrožené skupiny patří děti a mládež vyrůstající v místech, kde se koncentruje více rizikových faktorů a které se tedy již od dětství potýkají s působením mnoha negativních vlivů. Takovým prostředím jsou nesporně SVL a ubytovny. Především v případě dětí je nutné usilovat o vytváření bezpečného a pozitivního prostředí, pozitivní ovlivňování hodnotových měřítek a rovněž o prevenci různých forem násilí. Klíčovou roli při práci s dětmi hraje motivace, ať již k aktivnímu trávení volného času či ke vzdělávání. Analýza sociálních rizik doporučuje zaměřit se na prevenci rizikového chování dětí a mládeže a na zajištění dostatečné nabídky možností kvalitního trávení volného času s ohledem na potřeby a zájmy cílové skupiny a zvýšit nabídku doučování v přirozeném prostředí dítěte formou dobrovolnické služby. Podpora by měla směřovat nejen k aktivitám realizovaným uvnitř SVL, ale rovněž mimo ně a stejně tak k oboustranným aktivitám, jež mohou přispět k integraci dětí z lokalit do většinové společnosti.</p>	
AKTIVITA 4.2.1.	Zajistit zkvalitňování a rozšiřování nabídky volnočasových aktivit pro děti ze SVL, které vycházejí ze zájmů dětí
Realizátoři	NNO, školy a školská zařízení, SMO, příslušné pracovní skupiny
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných projektů vyhodnocení kvality podpořených projektů zapracování do Kritérií hodnocení jednotlivých projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	1.310 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit
AKTIVITA 4.2.2.	Podporovat programy zaměřené na rozvoj, motivaci dětí a předávání pozitivních vzorů v SVL
Realizátoři	NNO, školy a školská zařízení, SMO, příslušné pracovní skupiny
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných projektů vyhodnocení kvality podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	3.700 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit
AKTIVITA 4.2.3.	Podporovat volnočasové aktivity společné pro děti z majority a minority; zajišťovat spolupráci zařízení a organizací vykonávajících činnost v sociálně vyloučených lokalitách i mimo ně
Realizátoři	NNO, školy a školská zařízení, SMO, příslušné pracovní skupiny
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných projektů
Zdroje	SMO, školy a školská zařízení, NNO, příslušné pracovní skupiny
Předpokládané náklady/rok	251 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit

OPATŘENÍ 4.3.	Preventivní působení proti negativním jevům s vyšším výskytem v sociálně vyloučených lokalitách (např. lichva, domácí násilí, závislosti aj.)
<p>Popis opatření:</p> <p>Na území statutárního města Ostravy se dle posledních informací nachází 13 sociálně vyloučených lokalit a přibližně 40 ubytoven. Počet osob žijících v SVL se odhaduje v rozmezí od 6 200 do 8 700, ubytovny poskytují dalších 8 000 lůžek. Osoby žijící v SVL musí čelit celému komplexu problémů, jako jsou nezaměstnanost, nízké příjmy, vysoká zadluženost, nedostatečné vzdělání, nedostupné bydlení či jeho nízká kvalita, závislosti (alkohol, drogy, patologické hráčství), absence rodinného zázemí atd. Existence více těchto příčin najednou a jejich vzájemná provázanost pak způsobují, že je velmi složité se vlastními silami z tohoto prostředí vymanit. To vše představuje zvýšené riziko, že tyto osoby si potřebné zdroje začnou obstarávat nelegální cestou. Často se také ocitají v roli oběti trestné činnosti, v řadě případů i organizovaného charakteru jako je např. lichva, vydírání, obchod s lidmi. Pachatelé této organizované trestné činnosti však nezřídka bývají rovněž lidé žijící v SVL či z nich pocházející.</p> <p>Vzhledem ke komplexnosti a hloubce problémů, které SVL tíží, je i v prevenci kriminality nutné uplatňovat komplexní přístup a kombinovat opatření z více oblastí, prevenci i represí. Zároveň je potřebné do řešení problémů sociálně vyloučených lokalit či ubytoven zapojit také samotné obyvatele, podporovat akce, které vzejdou z komunity, z jejich potřeb. Z analýzy sociálních rizik plyne dále doporučení zaměřit se na zvyšování funkční gramotnosti, boji proti lichvě a pracovat na motivaci ke vzdělávání.</p> <p>Ministerstvo vnitra dlouhodobě a úspěšně realizuje Komplexní program prevence kriminality a extremismu (v minulosti označován jako „Úsvit“), jehož cílem je ve spolupráci s dalšími partnery zlepšovat veřejný pořádek a bezpečnost v SVL zejména nerepresivními prostředky a eliminací kriminálně a sociálně rizikových jevů v lokalitě. Program kombinuje preventivní opatření, jako jsou Asistent prevence kriminality, Domovník – preventista, romský mentor, vzdělávání strážníků obecních policíí a další opatření. Tato opatření a další pozitivně hodnocené programy tzv. Policejní asistence (služba pro oběti Pomocná ruka, Plán postupu (spolupráce PČR, NNO a SMO při rizikových akcích), policejní buňky/multidisciplinární týmy) je potřeba realizovat a rozvíjet také v Ostravě.</p>	

AKTIVITA 4.3.1.	Realizace a podpora pořádání kurzů a programů funkční gramotnosti, preventivních programů, programů boje proti lichvě, k tématům prevence kriminality a prevence užívání návykových látek; zajistit provázanost služeb a aktivit v oblasti protidrogové prevence a prevence kriminality
Realizátoři	NNO, SMO, MPO, PČR, PS PK v rámci PSZ, subjekty v oblasti prevence kriminality a protidrogové prevence
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	310 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit včetně rozvoje

AKTIVITA 4.3.2.	Podpora komunitních akcí s cílem aktivizace občanů SVL k řešení problémů v lokalitách
Realizátoři	NNO, SMO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	190 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit
AKTIVITA 4.3.3.	Realizace a podpora programů tzv. policejní asistence (Asistent prevence kriminality, služba Pomocná ruka, Plán postupu, multidisciplinární týmy...)
Realizátoři	SMO, MPO, NNO, PČR, subjekty v oblasti prevence kriminality
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	analýza potřeb a nákladů počet realizovaných projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	4.400 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit/náklady na zajištění rozvojové aktivity Aplikace k evidenci rizikových akcí v rámci Plánu postupu, v současné chvíli nelze vyčíslit
AKTIVITA 4.3.4.	Zahájení a realizace projektu Domovník – preventista
Realizátoři	SMO, MPO, PS PK
Termín	2018
Měřitelný výstup	analýza potřeb a nákladů realizovaný projekt v rámci Programu prevence kriminality MV ČR počet zapojených městských obvodů
Zdroje	státní rozpočet, SMO
Předpokládané náklady/rok	v současné chvíli nelze vyčíslit, náklady se budou odvíjet od počtu potřebných domovníků
AKTIVITA 4.3.5.	Podpora součinnosti při kontrolách hygienických a bezpečnostních podmínek na ubytovnách, prováděných za účelem zajištění adekvátních podmínek ubytovaných
Realizátoři	SMO, subjekty prevence kriminality a další dotčené subjekty dle zákona
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných akcí
Zdroje	SMO, další dotčené subjekty dle zákona
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností MMO

5. PRIORITA – PREVENCE KRIMINALITY DĚTÍ A MLÁDEŽE

Popis priority: Prioritou města je posilovat systém prevence a preventivně působit na děti a mládež s cílem minimalizovat vznik či snížit míru jejich rizikového chování. Děti a mládež jsou zvláště zranitelnou skupinou, kterou ohrožují mnohé negativní jevy, jakými jsou záškoláctví, kyberšikana, vztahy mezi žáky, užívání návykových látek aj.

PŘEHLED OPATŘENÍ	
5.1.	Zvyšování kompetencí zodpovědných osob při práci s dětmi a mládeží (vzdělávání lektorů, rodičů, správců, pedagogů)
5.2.	Podpora efektivních programů všeobecné primární prevence, opatření vedoucích ke zdravému klimatu ve školách resp. třídách
5.3.	Podpora aktivního využívání volného času dětmi a mládeží
5.4.	Zajištění a rozšíření nabídky služeb především pro rizikové děti a mládež, případně mladé dospělé

OPATŘENÍ 5.1.	Zvyšování kompetencí zodpovědných osob při práci s dětmi a mládeží (vzdělávání lektorů, rodičů, správců, pedagogů)
<p>Popis opatření:</p> <p>Je třeba i nadále posilovat kompetence a kapacity pracovníků v oblasti prevence kriminality a vytvářet tak vhodné prostředí pro preventivní aktivity.</p> <p>Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence a úspěšnosti preventivních programů jsou vzdělání a kvalifikovaní pracovníci, kteří jsou vybaveni odpovídajícími znalostmi, dovednostmi a způsobilostmi podle úrovně, kterou v prevenci zajišťují.</p> <p>V oblasti primární prevence na úrovni školy se jedná především o ředitele škol, dále pak pedagogy, kteří jsou nositeli preventivního a výchovného potenciálu – školní metodiky prevence, výchovné poradce, školní psychology, učitele etické výchovy, učitele výchovy k občanství a ke zdraví, multikulturní výchovy, osobnostní a sociální výchovy apod.</p> <p>Mimo školu jsou to pracovníci z dalších subjektů a institucí, které prevenci realizují.</p> <p>Pro efektivní realizaci primární prevence je ovšem nezbytné mít dostatečné znalosti, vědomosti a zkušenosti, a to se týká všech, kteří přicházejí nebo mohou přicházet s rizikovým chováním do styku. Proto je vhodné posilovat kompetence pedagogů, rodičů, ale i správců hřišť aj. prostřednictvím odborného vzdělávání, sdílení příkladů dobré praxe či stáží a zvyšovat jejich informovanost o možnostech pomoci a podpory v případech výskytu rizikových jevů.</p> <p>Dlouhodobě se ukazuje, že prevence výskytu rizikových jevů u dětí a mládeže je účinnější, pokud se do ní zapojují také rodiče. Vzhledem k tomu, že se motivace velké části rodičů k participaci na preventivních aktivitách ukazuje alespoň v Ostravě jako nelehký úkol, je potřeba vyhledávat a inspirovat se příklady dobré praxe v této oblasti.</p>	

AKTIVITA 5.1.1.	Vyhledávat a inspirovat se příklady dobré praxe. Podporovat zapojení rodičů do preventivních aktivit a setkávání rodičů s odborníky
Realizátoři	SMO, PPP, PS KP Primární prevence, školy, školská zařízení, NNO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet příkladů dobré praxe počet realizovaných setkání počet podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností zapojených subjektů
AKTIVITA 5.1.2.	Podporovat a spolupodílet se na zvyšování informovanosti odborné veřejnosti (pedagogové, SPC, PPP), dětí a jejich rodičů o možnostech pomoci a podpory v případě výskytu rizikových jevů
Realizátoři	SMO, SPC, PPP, školy, školská zařízení, NNO
Termín	2019
Měřitelný výstup	analýza potřeb a nákladů počet podpořených projektů zřízení „informačního portálu“
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností MMO a PS v současné chvíli nelze vyčíslit, náklady se budou odvíjet od požadavků na zřízení a zprovoznění informačního portálu
AKTIVITA 5.1.3.	Podporovat a spolupodílet se na zvyšování kompetencí zaměstnanců pracujících s dětmi a mládeží
Realizátoři	SMO, NNO, školy, PPP
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů počet podpořených vzdělávacích akcí počet zajištěných vzdělávacích akcí
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	75 tis. Kč/zajištění 5 seminářů/rozvojová aktivita
AKTIVITA 5.1.4.	Podporovat vzdělávání pedagogických pracovníků a lektorů v tématech primární prevence a intervence
Realizátoři	SMO, NNO, školy, školská zařízení, PPP
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	75 tis. Kč/zajištění 5 seminářů/rozvojová aktivita

OPATŘENÍ 5.2.	Podpora efektivních programů všeobecné primární prevence, opatření vedoucích ke zdravému klimatu ve školách resp. třídách
<p>Podle aktuální Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže je základní charakteristikou efektivní primární prevence rizikového chování dlouhodobá a kontinuální práce s dětmi a mládeží, která je prováděna v menších skupinách a za aktivní účasti cílové skupiny. Všeobecná primární prevence je zaměřená na všechny žáky a studenty ve školách a školských zařízeních. Jedná se o aktivity, které mají za cíl předcházet či snížit výskyt rizikových projevů chování. Dle aktuálního metodického doporučení mezi témata všeobecné primární prevence řadíme: návykové látky, rizikové chování v dopravě, poruchy příjmu potravy, alkohol u dětí školního věku, syndrom týraného dítěte – CAN, školní šikanování, kyberšikana, homofobie, extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus, vandalismus, záškoláctví, krádeže, tabák, krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí, netolismus, sebepoškozování, nová náboženská hnutí, rizikové sexuální chování, příslušnost k subkulturám, domácí násilí. Všeobecná primární prevence zohledňuje pouze věkové složení, případně specifika daná např. sociálními nebo jinými faktory. Patří sem programy pro větší počet osob (třída či menší sociální skupina).</p> <p>Analýza sociálních rizik ukazuje, že je nutné s třídními kolektivy pracovat komplexněji, zaměřit se na větší propojení jednotlivých besed a přednášek, na zkvalitnění programů. Cílem města je podpora kvalitních programů všeobecné primární prevence, tzn. při realizaci (je třeba zohledňovat specifika třídy jako je např. věk, sociální faktory apod., proto je velmi důležitá komunikace mezi školou a poskytovateli primární prevence před vstupem do třídy, dále je velmi důležitá kontinuální práce se třídou, návaznost témat a programů, připravenost na citlivá témata, realizace kompetentními lektory atd.). Bude proveden audit programu v oblasti primární prevence).</p> <p>V ideálním případě budou podporovány certifikované programy. Případně se bude jednat o podporu multidisciplinárních školských poradenských pracovišť, která poskytují poradenské služby žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům, vymezené vyhláškou 72/2005 Sb.</p> <p>Vzhledem ke vzrůstající tendenci nezdravého klimatu ve třídách, který má vliv na vyšší výskyt rizikových projevů chování (jako je např. šikana a kyberšikana), je potřeba se zaměřit na podporu takových programů, které pomáhají udržovat a vytvářet zdravé klima ve třídách.</p> <p>Důležitým cílem je také sjednocení podpory programů primární prevence zaměřených na prevenci užívání návykových látek s ostatními programy primární prevence v rámci dotačního systému města.</p>	

AKTIVITA 5.2.1.	Podporovat kvalitní programy všeobecné primární prevence
Realizátoři	školy, NNO, SMO, PS KP Primární prevence
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	analýza potřebnosti a efektivnosti programů PP počet podpořených projektů vyhodnocení kvality podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	4.005 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit včetně rozvoje
AKTIVITA 5.2.2.	Podporovat vznik a provoz školních poradenských pracovišť
Realizátoři	SMO, školy
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	analýza potřeb a nákladů počet podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	v současné chvíli nelze vyčíslit, náklady se budou odvíjet od potřeb škol
AKTIVITA 5.2.3.	Zajistit sjednocení podpory programů primární prevence
Realizátoři	SMO, PS KP Primární prevence
Termín	2018
Měřitelný výstup	analýza potřebnosti a efektivnosti programů PP sjednocený program (v případě potřeby)
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností MMO a PS KP
AKTIVITA 5.2.4.	Podporovat certifikované preventivní programy
Realizátoři	SMO, NNO
Termín	v závislosti na procesu certifikace
Měřitelný výstup	počet podpořených certifikovaných programů zapracování do Kritérií hodnocení jednotlivých projektů
Zdroje	SMO, NNO
Předpokládané náklady/rok	125 tis. Kč/podpora certifikací/ rozvojová aktivita

OPATŘENÍ 5.3.	Podpora aktivního využívání volného času dětmi a mládeží
<p>Popis opatření: Aktivní trávení volného času dětí a mládeže je výraznou preventivní aktivitou. Volný čas představuje specifickou oblast lidského života, který v sobě zahrnuje prostor, v němž poskytuje příležitost pro širokou škálu možností sebevyjádření a činností. Volný čas představuje jeden z nejdůležitějších zdrojů rozvoje a významně přispívá ke kvalitě života.</p> <p>Město Ostrava provozuje otevřená hřiště a sportoviště, která jsou v určené dny a hodiny volně přístupná veřejnosti. Děti, mládeží či rodinami s dětmi jsou hojně využívána. V současnosti jich s podporou SMO funguje cca 35, na těchto hřištích působí správci, kteří půjčují sportovní pomůcky zájemcům, mohou spoluorganizovat sportovní aktivity a dohlížejí na udržování pořádku v prostorách sportoviště. V případě otevřených hřišť a sportovišť se ukazuje jako potřebné podpořit jejich další provoz.</p> <p>Další možnosti, kde děti a mládež tráví svůj volný čas, jsou otevřené kluby a Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (NZDM). Jejich princip spočívá v možnosti kdykoliv v otevírací dobu, bezplatně a anonymně takové zařízení navštívit, zapojit se do řízené činnosti či strávit zde čas volnými aktivitami (fotbálek, ping pong, četba atd.). Otevřené kluby a NZDM bývají často volbou, jak trávit svůj čas, pro nezařazené děti a mládež (nenavštěvující např. kroužky, sportovní kluby atp.), které by povětšinou trávily den „na ulici“. Je žádoucí, aby byly tyto stacionární služby doplněny navazující terénní prací a cíleným vyhledáváním klientů v prostředí, které je nebo se jeví jako ohrožující.</p> <p>Otevřených klubů či NZDM je v Ostravě nedostatek a poptávka po „neorganizovaných“ aktivitách pro děti a mládež stoupá. Otevřené kluby a NZDM je potřebné provozovat zejména v místech s vyšší koncentrací nezařazených dětí a mládeže, jakými jsou nejen sociálně vyloučené lokality, ale také např. sídliště.</p>	

AKTIVITA 5.3.1.	Podporovat provoz hřišť a sportovišť otevřených pro veřejnost
Realizátoři	SMO, školy, NNO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady/rok	4.700 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit
AKTIVITA 5.3.2.	Zajistit udržení provozu stávajících otevřených klubů a NZDM, zasadit se o rozšíření nabídky otevřených klubů a NZDM pro děti a mládež včetně navazujících služeb (mimo SVL, např. sídliště)
Realizátoři	SMO, NNO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů počet nově vzniklých zařízení
Zdroje	SMO, EU, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	2.800 tis. Kč/podpora otevřených klubů/zajištění stávajících aktivit

OPATŘENÍ 5.4.	Zajištění a rozšíření nabídky služeb především pro rizikové děti a mládež, případně mladé dospělé
<p>Popis opatření:</p> <p>Mezi tzv. rizikovou mládež, která je nějakým způsobem ohrožena nepříznivými vlivy prostředí, patří mladiství pachatelé trestné činnosti, děti v ústavní péči, mladí dospělí vycházející po dosažení zletilosti ze školských zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy, mladí lidé s nedokončeným vzděláním a studenti, kteří mají problémy v sociální rovině nebo problémy s prospěchem apod. Dále sem patří mladí lidé žijící ve znevýhodněných rodinách a čtvrtích, kde se koncentruje více rizikových faktorů. Je důležité se zaměřit na prevenci a intervenci nežádoucích jevů cíleně právě u rizikových dětí a mládeže.</p> <p>Odborné služby pro rizikové děti a mládež zahrnují celou škálu různorodých programů, zařízení či aktivit.</p> <p>Programy prevence pro ohrožené děti a mládež je potřeba rozvíjet a podporovat jak na poli sekundární prevence, tak selektivní či indikované primární prevence. Programy sekundární prevence jsou založeny na včasném zachycení nežádoucích jevů a zabránění jejich prohlubování a šíření.</p> <p>Selektivní primární prevence se zaměřuje na rizikové skupiny, u nichž je rizikové chování podmíněno biologickými, sociálními, psychologickými a/nebo environmentálními faktory. Indikovaná primární prevence je pak zacílena na takové skupiny, kde je riziko výskytu jevu či rizikového chování značné.</p> <p>V praxi se velmi osvědčují programy pro ohrožené děti a mládež, které jsou realizovány prostřednictvím práce s celou rodinou, formou dobrovolnictví, zaměřeného například na doučování rizikových dětí a mládeže či aktivitami z oblasti volného času se sníženým prahem pro vstup, které jsou přizpůsobeny rizikovým dětem a mládeži.</p> <p>Kromě ohrožení rizikovými vlivy a faktory může nastat ohrožení v důsledku náročných životních situací, které představují neúnosnou zátěž – jsou zahlcující svou intenzitou, délkou trvání, naléhavostí nebo nepředvídatelností. Pro situace akutní psychické krize např. z důvodu ztráty blízké osoby, závažné nemoci, prožitého násilného činu, živelní katastrofy apod. je určena služba krizové intervence. Ve městě Ostrava v současnosti absentuje program krizové pomoci pro děti a mládež, který je dle analýz v dané oblasti velmi potřebný.</p>	

AKTIVITA 5.4.1.	Zajistit podporu programu krizové pomoci pro děti a mládež
Realizátoři	SMO, NNO
Termín	2017
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů funkční program
Zdroje	SMO, EU, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	680 tis. Kč/mzdy zaměstnanců (2,0 úv.)/ rozvojová aktivita
AKTIVITA 5.4.2.	Zasadit se o rozvoj dobrovolnictví v oblasti práce s rizikovými dětmi a mládeží
Realizátoři	NNO, školy, PS KP Primární prevence
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů počet podpořených osob
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností realizátorů
AKTIVITA 5.4.3.	Podporovat a zajišťovat programy zaměřené na práci s rodinným systémem
Realizátoři	SMO, NNO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených a zajištěných projektů zapracování do Kritérií hodnocení jednotlivých projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	v současné době nelze vyčíslit, náklady se budou odvíjet od výstupů zpracované rodinné politiky města
AKTIVITA 5.4.4.	Podporovat a zajišťovat programy sekundární a selektivní a indikované primární prevence
Realizátoři	SMO, Tým pro mládež, PS KP Primární prevence
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených a zajištěných projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	2.760 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit
AKTIVITA 5.4.5	Podporovat nízkoprahové zájmové a sportovní aktivity pro rizikové děti a mládež
Realizátoři	SMO, MPO, NNO, školy a školská zařízení
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů počet nově vzniklých zařízení
Zdroje	SMO, EU, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	2.528 tis. Kč/ zajištění stávajících aktivit

PRŮŘEZOVÁ A DALŠÍ SPECIFICKÁ OPATŘENÍ

PŘEHLED OPATŘENÍ	
6.1.	Posilovat účast cílové skupiny na formulaci cílů, plánování postupu a realizaci aktivit v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality
6.2.	Podporovat a zajistit osvětu a informační aktivity
6.3.	Realizovat další specifická opatření v oblasti prevence kriminality

OPATŘENÍ 6.1.	Posilovat účast cílové skupiny na formulaci cílů, plánování postupu a realizaci aktivit v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality
<p>Popis opatření:</p> <p>Velmi pozitivní zkušenosti nabízí využití dobrovolníků v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality. Jednou z nejčastějších aktivit dobrovolníků jsou aktivity zaměřené na oblast sociální prevence. Ty jsou realizovány zejména v oblasti pomoci dětem a mládeži ze sociálně znevýhodněného prostředí často formou tzv. peer programů. Dobrovolníci dále docházejí do azylových domů, setkávají se s lidmi bez domova, spolupracují s terénními pracovníky. Specifickým dobrovolnickým programem je dopisování s vězni. Dobrovolníci se zapojují také do kampaní a projektů zaměřených na podporu tolerance a vyvrácení mýtů o menšinách žijících v České republice. Další dobrovolnické aktivity se zaměřují i na oblast dopravní bezpečnosti.</p> <p>Dlouhodobě se ukazuje jako velice žádoucí zapojovat samotné cílové skupiny do plánování prevence kriminality (prostřednictvím zjišťování potřeb) a do přípravy a realizace programů a aktivit. Při práci s cílovou skupinou je potřeba stanovit postup spolupráce: identifikovat a zajistit využitelné participativní techniky při zjišťování potřeb (fokální skupiny, kulaté stoly, komunitní setkání atp.) a posléze rozdělit role a kompetence při plánování a realizaci aktivit.</p>	

AKTIVITA 6.1.1.	Vytvářet podmínky k rozvoji dobrovolnictví v oblasti bezpečnosti a prevence kriminality
Realizátoři	SMO, subjekty v oblasti prevence kriminality
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných projektů počet zapojených dobrovolníků
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	v rámci činností realizátorů
AKTIVITA 6.1.2.	Zapojovat cílové skupiny do plánování a realizace projektů a aktivit
Realizátoři	SMO, NNO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	zapracování do Kritérií hodnocení jednotlivých projektů počet realizovaných projektů
Zdroje	SMO
Předpokládané náklady	30 tis. Kč/zjišťování potřeb, facilitace/rozvojová aktivita

OPATŘENÍ 6.2.	Podporovat a zajistit osvětu a informační aktivity
<p>Osvěta patří v oblasti prevence kriminality mezi základní metody práce s veřejností, a to jak v rámci opatření prevence primární (informování nejširší veřejnosti), sekundární (informování cílené na ohrožené skupiny potenciálních obětí či pachatelů) i terciární (práce s konkrétními oběťmi či pachateli).</p> <p>Informace se mohou týkat stavu a vývoje kriminality obecně, rizikových lokalit, konkrétních typů rizik a ohrožení, možností a způsobů ochrany před kriminalitou a jinými sociálně patologickými jevy.</p> <p>Přístup, kdy je veřejnost pravidelně informována o bezpečnostní situaci a možnostech své ochrany ze strany autorit, jednoznačně vede ke zvýšení důvěry veřejnosti v tyto autority a k větší motivaci veřejnosti s těmito autoritami spolupracovat (oznamovat spáchanou trestnou činnost a přestupky, podezřelé události a jevy, zapojit se jako dobrovolník v bezpečnostní oblasti). To pak celkově vede ke snižování latentní kriminality, zvyšování bezpečnosti v dané lokalitě, lepšímu odhalování pachatelů i cílenějšímu plánování preventivních opatření.</p> <p>Z analýz realizovaných v Ostravě vyplývá, že je potřeba více využívat pro informování veřejnosti mediální informační kanály jako jsou tisk, televize a rozhlas a rozšiřovat místa předávání informací v místech s větší koncentrací osob (nákupní centra, městské akce apod.) Dále je potřeba dobře promýšlet vizuální a obsahovou formu informačních materiálů. Státní strategie doporučuje využívat k šíření potřebných informací také nová média. S ohledem na pokrok a vývoj společnosti je doporučováno využívat k šíření informací také tzv. nových medií.</p>	

AKTIVITA 6.2.1.	Zajistit pokračování projektu Bezpečnější Ostrava a zvýšení efektivity jeho působení
Realizátoři	SMO, PS PK
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	zajištěná externí evaluace projektu úprava webových stránek, funkční facebook využití informační kanály – počty informační výstupy z projektu – počty počet realizovaných akcí
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	380 tis. Kč/zajištění stávající aktivity včetně rozvoje
AKTIVITA 6.2.2.	Zajistit informování široké veřejnosti o bezpečnostní situaci a rovněž o opatřeních v oblasti prevence kriminality
Realizátoři	SMO, PS PK
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	informační výstupy – počet informačních výstupů a akcí počet oslovených osob
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	v rámci běžných činností realizátorů

OPATŘENÍ 6.3.	Realizovat další specifická opatření v oblasti prevence kriminality
---------------	--

Popis opatření: Opatření se týká jevů, které nějakým způsobem přesahují jednu kategorii. Buď se jedná o jevy, které se týkají více cílových skupin nebo o cílové skupiny, které se s ohledem na rizikový způsob života nebo na postavení nacházejí zároveň v postavení potenciálních obětí i pachatelů.

Řešení problémů virtuální kriminality a kyberšikany

Mezi negativní trendy v oblasti kriminality v posledních letech patří přesun kriminálních aktivit do virtuálního prostředí, do prostředí informačních a komunikačních technologií. Virtuální kriminalita zahrnuje trestné činy jak z oblasti majetkové, tak z oblasti zásahu do osobnostních práv, sexuálně motivované trestné činy, extremistické projevy, ale i porušování autorských práv. Mezi oběťmi se nachází prakticky všechny skupiny obyvatelstva (bez rozdílu věku, vzdělání, profese, pohlaví, atd.). V těchto případech je nezbytná zejména včasná a prakticky zaměřená informovanost o existujících rizicích a možnostech ochrany před nimi, stejně jako přijímání nejrůznějších technických opatření vedoucích k zabezpečení systémů. Z analýzy sociálních rizik plyne, že prevence virtuální kriminality je směrem k cílové skupině dětí dobře pokrytá. Chybí však mechanismy, jak o tématu informovat i méně aktivní rodiče, skupinu dospělých a seniorů.

Preventivní působení v oblasti dluhové problematiky a dluhové poradenství

Zadluženost obyvatelstva je jedním z významných kriminogenních faktorů, a to jak z pohledu potenciálu stát se obětí, tak i pachatelem trestné činnosti. Preventivní projekty a poradenství v oblasti řešení zadlužení a zvyšování finanční gramotnosti vytváří účinný nástroj v předcházení trestné činnosti a recidivě (odstranění jedné z nejčastějších příčin trestné činnosti či návratu k jejímu páčání) a zabránění viktimizaci potenciálních obětí (specificky pro trestné činy jako lichva, vydírání, útlak apod.). Potřebnou osvětu a vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti a dluhového poradenství je nutné poskytovat nejen (potenciálním) obětem a pachatelům trestné činnosti, ale také pracovníkům, kteří s rizikovou skupinou osob pracují. Dle Analýzy sociálních rizik je zadluženost výrazným problémem také v Ostravě. Téměř všechny oslovené subjekty se setkávají s tématem zadluženosti, přitom zadlužení vnímají jako jednu ze zásadních překážek ve snaze zlepšit životní situaci. Hlavní identifikované problémy k řešení: nedostatečná finanční gramotnost, nastavený hodnotový žebříček a výskyt lichvy.

Preventivní aktivity s osobami žijícími rizikovým způsobem života či nacházejícími se ve specifickém postavení potenciálních obětí i pachatelů trestné činnosti

Dle zákona o sociálních službách jsou za osoby, které vedou rizikový způsob života, označeny problémové a zároveň velmi zranitelné skupiny osob, jako jsou uživatelé návykových látek nebo omamných psychotropních látek, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Můžeme zde ovšem zařadit ale i další cílové skupiny – například osoby, které pracují v sexbyznysu nebo skupiny osob, u nichž existuje zvýšené riziko, které vyplývá z postavení, ve kterém se nacházejí – zde jde například o cizince či migrující osoby. Tento typ ohrožení zatím nepředstavuje v ČR významný problém, ovšem s ohledem na současnou migrační vlnu se může tato situace změnit. Může hrozit rozrůstání či vznik nových sociálně vyloučených lokalit, cizinci se mohou stát zájmem skupin páchajících organizovaný zločin. Nejdůležitějším prvkem v boji s těmito hrozbami je kvalitní integrační politika, nicméně je třeba se připravit na to, že bude nutné tuto situaci řešit také standardními prostředky sociální a situační prevence.

AKTIVITA 6.3.1.	Podporovat preventivní programy zaměřené na boj proti virtuální kriminalitě a kyberšikaně
Realizátoři	NNO, PČR, MPO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podporovaných projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	300 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit
AKTIVITA 6.3.2.	Zajistit zvýšení informovanosti veřejnosti, zejména ohrožených cílových skupin o problematice virtuální kriminality a kyberšikanery
Realizátoři	SMO, MPO, NNO, PČR, školy a školská zařízení, PS PK,
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet realizovaných informačních akcí
Zdroje	SMO, státní rozpočet
Předpokládané náklady/rok	75 tis. Kč/zajištění 5 seminářů/rozvojová aktivita
AKTIVITA 6.3.3.	Podporovat a zajistit pořádání kurzů finanční gramotnosti pro děti i dospělé
Realizátoři	SMO, NNO
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených vzdělávacích akcí počet zajištěných vzdělávacích akcí
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	75 tis. Kč/zajištění 5 seminářů/rozvojová aktivita
AKTIVITA 6.3.4.	Podporovat zvýšení informovanosti dětí i dospělých osob, jak se nestát obětí podvodů (uzavírání smluv, podmínky smluv)
Realizátoři	SMO, NNO, PČR
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených vzdělávacích akcí počet zajištěných vzdělávacích akcí
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	75 tis. Kč/zajištění 5 seminářů/rozvojová aktivita
AKTIVITA 6.3.5	Podporovat preventivní programy pro osoby žijícími rizikovým způsobem života
Realizátoři	SMO, NNO,
Termín	průběžně
Měřitelný výstup	počet podpořených projektů
Zdroje	SMO, státní rozpočet, EU
Předpokládané náklady/rok	900 tis. Kč/zajištění stávajících aktivit další případné navýšení není možné vyčíslit, bude definováno v případě vzniklé potřeby

9. Monitoring a vyhodnocování strategie

Monitorování podpořených projektů z rozpočtu města ev. jiných veřejných zdrojů (např. Programu prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR) a vyhodnocování Strategie je nedílnou součástí procesů podílejících se na úspěšném a efektivním plánování aktivit v oblasti prevence kriminality. Získané informace jsou důležitým podkladem při nastavování aktuálních opatření nezbytných k zajištění identifikovaných potřeb v dané oblasti na území města a lepšímu zacílení Strategie.

Monitorování projektů podpořených z veřejných zdrojů

Jedním z ověřených způsobů zjišťování objektivních informací o realizaci aktivit v oblasti prevence kriminality v návaznosti na naplňování opatření stanovených strategií je monitorování podpořených projektů. Cílem monitorovací návštěvy je ověřit ze strany donátora, zda projekty naplňují identifikované potřeby strategie, zda jsou podpořené aktivity efektivně využívány, probíhají v odpovídajících materiálně technických podmínkách s adekvátním personálním zajištěním a zda jsou v souladu s předloženou projektovou žádostí.

Proces monitorování projektů je zahájen po uzavření smlouvy či jiného právního aktu s příjemcem veřejné podpory, který podpisem smlouvy (či jiného právního aktu) vyslovuje souhlas s monitorováním průběhu realizace aktivity. V roli monitorujících vystupují zaměstnanci odvětvového odboru a z monitorovací návštěvy pořizují zápis, který je k dispozici také příjemci veřejné podpory. Zápis z monitorovací návštěvy je jedním z podkladů pro hodnocení projektových žádostí o poskytnutí veřejné podpory v následném období a pro průběžné vyhodnocování realizace strategie.

Vzájemné pracovní návštěvy iniciují také členové pracovní skupiny komunitního plánování Protidrogová prevence a prevence kriminality. Jejich základní motivací je získání bližších informací o konkrétní realizaci jednotlivých projektů, navázání profesních kontaktů a spolupráce. Získané poznatky a informace jsou následně využity v činnosti jednotlivých poskytovatelů aktivit a při hodnocení projektů v rámci dotačního procesu statutárního města Ostravy či jiných dotačních výzev.

Vyhodnocování realizace strategie

Pro průběžné vyhodnocování implementace navržených cílů a opatření jsou využívány následující zdroje informací:

- Informace a data získaná z monitorování podpořených projektů
- Informace od realizátorů podpořených projektů, vyúčtování a závěrečné zprávy o realizaci
- Data a informace získané z Bezpečnostní analýzy
- Data a informace získané ze zpracovaných analýz a dalších podkladů, zpracovaných na základě metodiky hodnocení dopadů a efektivity
- Informace z jednání pracovních skupin: PS prevence kriminality na místní úrovni rady města a PS Prevence protidrogová a prevence kriminality komunitního plánování

Na základě získaných informací je každoročně zpracována zpráva o plnění cílů a opatření. Ve zprávě jsou vyhodnoceny náklady a zdroje financování všech podpořených projektů v oblasti prevence kriminality. S výstupy se následně pracuje v rámci řízení a optimalizace místní sítě aktivit v oblasti prevence kriminality. Závěrečná zpráva o plnění cílů a opatření bude předkládána Pracovní skupině prevence kriminality na místní úrovni rady města a její závěry budou prezentovány na jednání příslušných komisí rady města – zejména Komise sociální, zdravotní a pro rovné příležitosti.

Důležitým atributem v procesu vyhodnocování realizace strategie a přijímání efektivních opatření je metodika pro vyhodnocování efektivity realizovaných preventivních programů a projektů a jejich dopadů na bezpečnostní situaci. Takováto metodika bude zpracována a bude pevně zakotvena do procesu zpracovávání a vyhodnocování preventivních projektů a opatření a bude nezbytné vyžadovat její uplatňování. Na základě kvalitního vyhodnocení realizovaných projektů a opatření je pak možné lépe zacílit a plánovat další činnost v oblasti prevence kriminality. V oblasti hodnocení dopadů projektů není tato praxe dosud realizována v dostatečné míře. Na druhé straně je prováděna pravidelná kontrola účelného, efektivního a hospodárného využívání přidělených finančních prostředků. Příjemci veřejné podpory se podrobují předběžné, průběžné a následné kontrole podle zákona o finanční kontrole a jsou povinni na požádání předložit kontrolnímu orgánu za účelem provedení kontroly veškeré účetní a ostatní potřebné doklady, vztahující se k nakládání s poskytnutými finančními prostředky.

Provádění změn a doplnění strategie

S ohledem na proměnlivost celospolečenské situace, vývoj výskytu sociálně patologických jevů ev. nápadu trestné činnosti, dochází v období realizace cílů a opatření definovaných ve strategii k nutnosti uskutečnění odpovídajících změn. Mezi nejčastější důvody pro provádění změn v dokumentu patří výskyt aktuálních a nových jevů (problémů), výstupy získané z provedených analýz, realizace legislativních změn, apod. O změnách a doplnění cílů a opatření včetně změn ve financování rozhodují orgány města prostřednictvím odvětvového odboru a na základě doporučení příslušné pracovní skupiny rady města.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČSSZ – Česká správa sociálního zabezpečení
EFUS – Evropské fórum pro bezpečnost ve městech
ESF – Evropský sociální fond
EU – Evropská unie
KP – komunitní plánování
Městské ředitelství - Městské ředitelství Policie ČR Ostrava
MMO – Magistrát města Ostravy
MO – městský obvod
MPO – Městská policie Ostrava
MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MSK – Moravskoslezský kraj
MV – Ministerstvo vnitra
NNO – nestátní neziskové organizace
NÚV – Národní ústav vzdělávání
NZDM – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OČTŘ – orgány činné v trestním řízení
OPP – obecně prospěšné práce
OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSU – Ostravská univerzita v Ostravě
RVPPK - Republikový výbor pro prevenci kriminality
PČR – Policie České republiky
Plán - Plán prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2015 – 2016
PK – prevence kriminality
PMS ČR – Probační a mediační služba ČR
PP – primární prevence
PPP – pedagogicko-psychologická poradna
PS – pracovní skupina
PSZ – Plán sociálního začleňování, Ostrava
REFIZ - Mezinárodní registr forenzního identifikačního značení
RM – rada města
SCP – speciálně pedagogická centra
SMO – statutární město Ostrava
Strategie - Strategie prevence kriminality statutárního města Ostravy na období 2017–2021
Státní strategie - Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020
SVI – systém včasné intervence
SVL – sociálně vyloučené lokality
ÚP – Úřad práce
VS – vězeňská služba

SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY, LEGISLATIVA A LITERATURA

- 4. komunitní plán sociálních služeb a souvisejících aktivit ve městě Ostrava na období 2015–2018
- Analýza sociálních rizik v oblasti prevence kriminality v Ostravě
- Koncepce prevence kriminality Moravskoslezského kraje na období 2017 – 2021
- Plán prevence kriminality statutárního města Ostravy na léta 2015–2016
- Strategický plán sociálního začleňování Ostrava 2015–2018
- Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020
- Strategie prevence rizikového chování u dětí a mládeže v Moravskoslezském kraji na období 2013–2018
- Strategie primární prevence 2013–2018
- Strategie protidrogové politiky statutárního města Ostrava na období 2016–2020
- zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů